

รายงานการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๑๗๔

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

ประธาน (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) : เมื่อวานนี้สื่อเขาเข้าใจผิดบอกว่ากำลังให้คนไปศึกษาการเลือกตั้งของประเทศอินเดีย เขาก็นึกว่ากำลังส่งคนไปดูงานที่ประเทศอินเดีย ความจริงเดี๋ยวนี้ศึกษาจากอินเทอร์เน็ตก็ได้ไม่ต้องไป ไม่ต้องถ่อร่างไปถึง แล้วก็เลยคิดต่อไปว่าประเทศอินเดียมีคนเดียวหรือ ๓ คน แล้วเราจะไปลด กกต. ให้เหลือ ๓ คนเท่ากับประเทศอินเดียเป็นไปไม่ได้หรอก เพราะว่าจำนวน กกต. กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เดี่ยว กกต. จะขวัญผวาว่าอยู่ดี ๆ ลดจำนวน ขอบคุณท่าน กกต. สมชัยที่กรุณามาเอง ความจริงที่ กรธ. เชิญไปก็เพียงแต่อยากจะให้มาเล่าให้ฟังว่าร่าง พ.ร.บ. พรรคการเมืองเปลี่ยนไปจากของเก่าอย่างไร เพราะอะไร เราหวังให้เกิดอะไร เราจะได้เก็บข้อมูลเหล่านี้ไว้เวลาไปทำกฎหมายจะได้ทำได้ถูก ถ้าเผื่อท่านจะเล่าเองหรือจะให้รองเลขาธิการเล่า หรือเลขาธิการเล่าก็ได้แล้วแต่เชิญเลยครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : กราบเรียนท่านประธาน ท่านกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครับ เรียนตามตรงว่าความจริงวันนี้ผมต้องไปต่างจังหวัด แต่เผื่ออุปวยไม่สบายก็เลยบอกว่ายู่กรุงเทพฯ แทน แล้วก็ กกต. ท่านอื่นไปต่างจังหวัดหมดก็เลยเหลือผมอยู่คนเดียว พอบอกว่าท่านประธานประสงค์อยากจะให้มาชี้แจง ก็เลยบอกทางเจ้าหน้าที่ว่ายินดีนะครับ เพราะว่าหลายต่อหลายประเด็นนั้นเป็นเรื่องที่ทางกรรมการการเลือกตั้งเองได้มีความเห็นเพื่อให้เกิดการร่างตัว พ.ร.บ. พรรคการเมืองขึ้นมา ก็เลยถือโอกาสว่าเป็นผู้ชี้แจง ซึ่งเดี๋ยวถ้าชี้แจงแล้วยังขาดตกบกพร่องในเรื่องใดหรือปัญหาในรายละเอียดต่าง ๆ ก็จะมีทางท่านผู้อำนวยการสำนักที่มาช่วยตอบในอีกหลาย ๆ เรื่องนะครับ ขออนุญาตว่าจุดเริ่มต้นก็ต้องทำความเข้าใจในเชิงชัดเจนก่อนนะครับว่าการร่าง พ.ร.บ. ทุกฉบับเป็นเรื่องของ กรธ. ที่จะเป็นฝ่ายดำเนินการ แต่ กกต. ทำหน้าที่ในการที่จะยกร่างเบื้องต้นในฐานะผู้ที่เป็นผู้ปฏิบัติแล้วก็เคยเห็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต แล้วก็เอาสิ่งซึ่งเราเห็นว่าเป็นปัญหา

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

เอามาปรับปรุงแก้ไขเป็นแนวคิดในการร่างตัว พ.ร.บ. ใหม่ขึ้นมา โดยหลักการสำคัญที่นำสู่การร่าง ผมเรียกว่าเป็นเจตนาแล้วกัน เป็นจุดหมายปลายทางสุดท้ายที่ต้องการให้เกิดก็คงเป็น ๓ อย่าง

อย่างที่ ๑ ก็คือว่าทำอะไรจะทำให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งเป็นสถาบัน แล้วก็เป็นที่พึ่งทางการเมืองของประชาชนได้ เพราะว่าที่ผ่านมาในเหตุผลประการแรกก็คือว่า พรรคการเมืองเองก็ขาดความต่อเนื่องการบริหารงานบางครั้งก็อาจจะยังไม่เป็นมืออาชีพ แล้วก็ การตั้งพรรคในเชิงเฉพาะกิจต่าง ๆ ก็เกิดขึ้นมากมาย ดังนั้นวัตถุประสงค์ประการแรกของการออก พ.ร.บ. ก็คือว่าจะต้องมีกลไกที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่พรรคการเมืองเป็นสถาบัน นี่คือโจทย์ที่ ๑ ซึ่งเดี๋ยวผมค่อยขยายความว่าเราทำอย่างไร

อย่างที่ ๒ วัตถุประสงค์ก็คือว่าทำอะไรจะทำให้กระบวนการในการคัดผู้สมัครของ พรรคการเมืองซึ่งจะมาสมัคร ส.ส. นั้น ไม่ว่าจะ เป็น ส.ส. เขต หรือบัญชีรายชื่อก็แล้วแต่ พรรคการเมือง สามารถคัดกรองคนที่มีคุณภาพและเป็นที่พึงประสงค์ของประชาชนในแต่ละพื้นที่เข้ามาได้ ไม่ใช่เป็นเรื่องของหัวหน้าพรรคเป็นผู้ชี้ เป็นคนบอกว่าจะเอาคนโน้น เอาคนนี้ แล้วท้ายที่สุดก็เป็น พรรคของตระกูลหรือพรรคของคนบางคน เพราะฉะนั้นก็ต้องมีกลไกในการคัดกรองผู้สมัคร ของพรรคการเมืองต่าง ๆ ซึ่งได้ผล อันนี้คือวัตถุประสงค์ประการที่ ๒ นะครับ

อย่างที่ ๓ ก็คือว่าทำอะไรจะทำให้นโยบายของพรรคการเมืองเป็นนโยบายซึ่งปฏิบัติ ได้จริง ไม่ได้เป็นเพียงแค่อ้อยคำที่สวยหรู หรือเป็นเพียงแค่การยกประโยคขึ้นมาเพียง ๑ ประโยค และทำให้คนเคลิบเคลิ้ม แต่เป็นนโยบายซึ่งมีผลในทางปฏิบัติจริง ๆ และไม่เป็นนโยบายซึ่งเป็นผลเสีย ต่อประเทศชาติ ไม่ใช่นำเสนอนโยบายขึ้นมาในลักษณะที่เป็นประชานิยมแล้วก็นำไปสู่การซึ่งอาจจะ ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจต่อภาวะเศรษฐกิจการคลังต่าง ๆ ของประเทศในอนาคต คือต้องดู ความเป็นไปได้ว่านโยบายดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลดีต่อประเทศชาติทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว หรือไม่ เพราะฉะนั้นการร่างกฎหมายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง จึงมาจากเจตนาสำคัญ ๓ เรื่องว่า ๑. ทำอย่างไรให้พรรคเป็นสถาบันเข้มแข็ง ๒. ทำอย่างไรให้มีการคัดกรองผู้สมัครอย่างเป็นระบบมีคุณภาพ แล้วก็ ๓. ก็คือว่าทำอะไรจะทำให้ นโยบายที่พรรคการเมืองเสนอต่อประชาชนนั้นเป็นนโยบายซึ่งปฏิบัติได้จริงและเป็นประโยชน์ นี่คือ ๓ จุด ที่สำคัญนะครับ ซึ่งผมขออนุญาตขยายความว่าในแต่ละจุดนั้นเรามีกลไกต่าง ๆ อย่างไรบ้าง

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ในจุดที่ ๑ เรื่องของการพัฒนาให้พรรคการเมืองเข้มแข็งเป็นสถาบันก็มีกลไกตั้งแต่การก่อตั้งพรรคว่าถ้าบุคคลใดประสงค์จะตั้งพรรคก็ให้มีความลำบากสักนิดหนึ่งไม่ใช่ตั้งกันง่าย ๆ แล้วก็กลายเป็น ๗๐-๘๐ พรรคอย่างปัจจุบัน พรรคที่มีอยู่เดิมไม่แตะถือว่าตั้งไปแล้วก็ตั้งไป แต่พรรคที่จะตั้งขึ้นใหม่นั้นจะต้องมีสมาชิก ๕,๐๐๐ คน สมาชิก ๕,๐๐๐ คนไม่ใช่แบบว่าเดินไปขอให้เขาเซ็นรายชื่อแล้วก็มาเป็นสมาชิกได้ง่าย ๆ ต้องจ่ายค่าสมาชิก ๒๐๐ บาท ดังนั้นหมายความว่าคนที่จะประสงค์เป็นสมาชิกพรรคก็ต้องเสียสละด้วยคือต้องยอมเสียค่าบำรุงสมาชิก แล้วก็อันนี้เดี๋ยวอาจจะมองต่อไปว่าถ้าพรรคออกแทนหรือผู้สมัครไปออกแทนจะมีบทลงโทษอย่างไรก็ว่าไป อีกทีหนึ่งคือต้องให้มาจากประชาชนจริง ๆ จะต้องมีสาขาของพรรค ซึ่งอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ อย่างน้อยภูมิภาคละ ๑ แห่ง อันนั้นก็เป็นกลไก แล้วก็ในแต่ละภาคก็ต้องมีคนไม่น้อยกว่า ๕๐๐ คน คือให้เกิดการกระจาย เพราะฉะนั้นจุดเริ่มต้นที่เป็นพรรคของประชาชนแบบนี้ก็จะทำให้พรรคมีความเข้มแข็งตั้งแต่เริ่มต้นในการตั้งพรรคผมเลยที่ตั้งยากนิดหนึ่ง แต่ว่าเงื่อนไขการตั้งยากดังกล่าวนี้ก็จะเป็นเงื่อนไขของการที่ส่งเสริมให้พรรคมีรากฐานที่เข้มแข็งมาจากประชาชน กลไกที่เราจะช่วยเสริมพรรคการเมืองให้เข้มแข็งต่อไปก็คือว่ากลไกทางการเงินของพรรค เรามีเงินซึ่งให้ประชาชนสามารถบริจาคให้กับพรรคการเมืองในช่องภาษีเงินได้ ในรายการภาษีเงินได้ เดิมบริจาค ๑๐๐ บาท เราเพิ่มเป็น ๕๐๐ บาท ก็คือหมายความว่าเงินที่เอาไปถึงพรรคการเมืองจะเป็นจำนวนที่มากขึ้น กำหนดเงื่อนไขในการบริจาคในช่องทางอื่น ๆ เช่นสมมุติว่าประชาชนประสงค์ที่จะบริจาคเงินโดยตรงแก่พรรคก็สามารถบริจาคได้และนำไปลดหย่อนภาษีไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ถ้าเป็นบุคคลธรรมดา แล้วก็ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ถ้าเป็นนิติบุคคลนะครับ ในประเด็นดังกล่าวมีการคิดไกลไปถึงอีกจุดหนึ่ง แต่ว่าทางฝ่ายเจ้าหน้าที่คณะทำงานยกร่างคิดมา แต่พอมาเข้า กกต. แล้วเราไม่เอาก็คือแนวคิดเกี่ยวกับการตั้งตู้รับบริจาคให้แก่พรรคการเมืองเพื่อให้ประชาชนรายย่อยสามารถที่จะเอาเงินไปหย่อนตู้ได้ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท แนวคิดนี้ถูกเสนอขึ้นมาเข้าใจว่าอาจจะมีความเห็นจากทางฝ่ายการเมืองขึ้นมาว่าเพื่อช่วยให้สามารถระดมทุนจากประชาชนรายย่อยได้ แต่ กกต. ก็บอกว่าขอตัดหลักการนี้ทิ้ง เนื่องจากว่าถ้าเป็นตู้บริจาคก็จะเปรียบเสมือนตู้ตามวัดต่าง ๆ ซึ่งเต็มไปหมดเป็น ๑๐๐ ตู้ ๑,๐๐๐ ตู้อะไรก็แล้วแต่ แล้วก็กลไกที่บอกว่าไม่สามารถบริจาคได้เกิน ๑,๐๐๐ บาท เป็นกลไกที่ปฏิบัติไม่ได้ ไม่มีใครรู้ ใครจะเอาเงินไปใส่เท่าไร ใส่กี่รอบ ใส่กี่ครั้ง ไม่รู้ แล้วก็ทำให้แหล่งที่มาของงบประมาณของพรรคการเมืองไม่โปร่งใสก็จะกลายเป็นว่าถ้าคนซึ่งประสงค์ลับ ๆ

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

จะสนับสนุนใครก็เที่ยวเอาเงินไปใส่กล่องอย่างนี้คงไม่ก่อให้เกิดผลดี เพราะฉะนั้นการบริจาคต้องเปิดเผย ต้องโปร่งใส เงินของพรรคการเมืองทุกบาทต้องรู้ว่าที่ไปที่มาเป็นอย่างไร เพราะในหลักการที่ตั้งตู้บริจาคเราตัดทิ้งไปนะครับ เดิมอยู่ในส่วนที่เป็นทางเจ้าหน้าที่เสนอขึ้นมา อันนี้ก็ถือว่าเป็นเรื่องของการทำงานที่จะทำให้พรรคเกิดความเข้มแข็งเป็นสถาบัน

ประการที่ ๒ ในหลักการที่บอกว่าต้องการให้พรรคสามารถถล่มกรงคนที่มีคุณภาพเข้าสู่การเมือง ทำอย่างไรจะให้ผู้สมัครนั้นเป็นคนซึ่งมีรากฐานมาจากประชาชนไม่ใช่เป็นเรื่องของการที่ว่าหัวหน้าพรรคจะเป็นคนซึ่งจะเอาใคร แล้วก็คน ๆ นั้นก็มีสิทธิสมัคร พรรคก็จะกลายเป็นพรรคของตระกูล พรรคของคนบางคน หรือพรรคของนายทุนไป ดังนั้นกลไกที่เรากำหนดขึ้นมา ก็คือว่าในกระบวนการการสรรหาผู้สมัครนั้นจะต้องมีระบบที่เรียกว่าเป็น primary vote นั่นก็คือหมายความว่า จะต้องมาจากการประชุมสาขาของพรรคแล้วก็เสนอชื่อขึ้นมา แล้วก็จะต้องมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นในเชิงเพศ อาชีพอะไรก็แล้วแต่ในส่วนนี้ก็ให้เกิดความหลากหลายที่เกิดขึ้น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนั้นก็จะเป็นกระบวนการซึ่งทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดกรองผู้สมัคร แต่อย่างไรก็ตามหลักการดังกล่าวอาจจะเป็นหลักการซึ่งเร็วเกินไปในปัจจุบัน แล้วก็เป็นการแก่พรรคมากไปในปัจจุบัน เราก็เลยเขียนไว้ในบทเฉพาะกาลว่าขอให้หลักการดังกล่าวนี้ยังยกเว้นก่อนในช่วง ๒ ปีแรก จนกระทั่งมีผ่านไปแล้ว ๒ ปีแรก ถ้าหากมีการเลือกตั้งเกิดขึ้นหลังจากนั้นกระบวนการในการคัดสรรผู้สมัคร สรรหาผู้สมัครนั้นจะต้องใช้ระบบดังกล่าว ซึ่งอันนี้จะใช้ระบบทั้งแบ่งเขตแล้วก็บัญชีรายชื่อให้สาขาของพรรคนั้นมีส่วนร่วม อันนี้ก็ถือว่าเป็นกระบวนการนะครับ นอกจากนี้ยังมีกระบวนการวางกลไกการป้องกันก็คือว่าเราจะไม่ให้คนซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับพรรค ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลภายนอกแต่อยู่ในประเทศหรืออยู่ต่างประเทศก็แล้วแต่คนเหล่านี้ถ้าไม่ได้เป็นกรรมการบริหารพรรคก็ห้ามกระทำการใด ๆ โดยทางตรงและทางอ้อมเพื่อครอบงำ หรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรค อันนี้ก็เป็นที่ประเด็นของการที่จะทำให้เกิดกระบวนการในการคัดผู้สมัครของพรรคการเมืองดังกล่าวนี้ ของพรรคการเมืองทุกพรรคนี้ เป็นไปอย่างมีคุณภาพนะครับ

ส่วนข้อ ๓ ก็คือหลักการที่บอกว่าทำอย่างไรจะทำให้นโยบายของพรรคการเมืองนั้นเป็นนโยบายซึ่งเป็นไปได้จริง มีผลในทางปฏิบัติ แล้วก็ไม่เป็นภาระต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศ ในกรณีดังกล่าวนี้เราก็กำหนดกลไกว่า ถ้าพรรคการเมืองใดจะเสนอนโยบายเรื่องใดจะต้องมี

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

การระบุ ๔ อย่างครบ ๑. ที่มางบประมาณ ๒. ระยะเวลาในการดำเนินการ ๓. การมองถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นและความคุ้มค่า ๔. การวิเคราะห์ถึงผลกระทบแล้วก็ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น การส่ง paper ดังกล่าว การวิเคราะห์ดังกล่าวจะต้องส่งเป็นรายละเอียดซึ่งมีการวิเคราะห์ในเรื่องของนโยบายแต่ละเรื่องเข้ามาที่กรรมการการเลือกตั้ง แต่ กกต. จะไม่ได้มีส่วนในการพิจารณาว่าใช้ได้หรือใช้ไม่ได้ เราถือว่าขอให้ท่านมีการวิเคราะห์ในทำนองแบบนี้ และ กกต. มีหน้าที่อย่างเดียวคือการเผยแพร่ต่อสาธารณะให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ถึงรายละเอียดของนโยบายดังกล่าวแล้วก็ให้สาธารณะเป็นฝ่ายตรวจสอบเอง นักวิชาการ สื่อมวลชน สังคม เป็นฝ่ายตรวจสอบเองว่าสิ่งที่เขานำเสนอดังกล่าวมีความเป็นไปได้ เป็นจริงในทางปฏิบัติ และก่อให้เกิดผลดีผลเสียอย่างไรต่อประเทศบ้าง เรากำหนดเงื่อนไขประการเดียวว่าถ้าไม่ส่งผลวิเคราะห์ดังกล่าว ๔ เรื่องมาการนำเสนอนโยบายอย่างนั้นในเรื่องนั้นต่อสาธารณะในการหาเสียงจะกระทำไม่ได้ แปลว่าอะไรครับ แปลว่าสมมุติท่านไม่ได้พูดถึงโครงการตัวอย่างรถไฟความเร็วสูง ท่านไม่ได้บอกเลยว่าโครงการดังกล่าวเป็นอย่างไร ที่มาของมันมาจากไหน จะดำเนินการก็ปีถึงจะแล้วเสร็จ เป็นประโยชน์อย่างไร คุ้มค่าแค่ไหน หรือว่ามีผลกระทบแล้วก็มีความเสี่ยงต่าง ๆ อะไรบ้าง เพราะอยู่ดี ๆ ท่านก็ขึ้นป้ายทั่วทั้งประเทศว่าพรรคนี้มีนโยบายที่จะสร้างรถไฟความเร็วสูง แล้วก็บอกว่า กกต. ก็จะต้องดูว่าเมื่อไม่มีการวิเคราะห์ ๔ เรื่องดังกล่าวเราก็จะถือว่านำเสนอเป็นการหาเสียงไม่ได้ กกต. ก็มีอำนาจในการสั่งให้ระงับยับยั้งการโฆษณาดังกล่าวได้ ซึ่งถ้าหากว่าไม่เชื่อฟังก็เป็นโทษทางอาญา แต่ถ้าเชื่อฟังก็จบนะครับ เชื่อฟังก็ไม่มีความผิดก็ถือว่าพลาดกันไปเชื่อฟังเอาลงก็จบ กระบวนการดังกล่าวก็จะเป็นกระบวนการในการที่จะทำให้เรื่องราวของการนำเสนอนโยบายต่อสาธารณะนั้นจะเป็นการนำเสนอที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง แล้วก็มีการคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ อันนี้ก็เป็นคำตอบคำถามที่ ๓ ที่ว่าจะทำอย่างไรให้นโยบายดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่วนประเด็นของการที่จะนำไปสู่การยุบพรรคนั้น สิ้นสุดสภาพของพรรคนั้นก็ต้องใช้คำว่า ยุบยาก นั่นก็คือว่าถ้าคณะกรรมการบริหารทางพรรคทำความผิดเมื่อก่อนยุบได้ เดียวนี้กรรมการบริหารพรรคทำความผิดเป็นความผิดในเชิงอาญาส่วนบุคคลไป แล้วก็ในกรณีของการที่จะยุบพรรคนั้นเราเพิ่มอีกเงื่อนไขหนึ่งก็คือเงื่อนไขของการที่สิ้นสุดสภาพของพรรค ก็คือเงื่อนไขของการที่ว่าถ้าพรรคไม่ส่ง ส.ส. ครั้งเดียวก็สิ้นสุดสภาพของการเป็นพรรค อันนี้ก็ไปตอบโจทย์ปัญหาการ boycott การเลือกตั้ง หรือตอบโจทย์พรรคการเมืองซึ่งตั้งขึ้นมาประสงค์เป็นพรรคไม่ประสงค์ลง ส.ส. ซึ่งในอดีตเราเคยมีปัญหาวามีพรรคจำนวนหนึ่งประสงค์

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

เป็นพรรคแต่ไม่ประสงค์จะสมัคร ส.ส. เลย แล้วก็อาศัยสถานะของความเป็นพรรคดังกล่าวมาขอเงินสนับสนุนจาก กกต. ปีหนึ่งเป็นล้านบาท ซึ่งถ้าตั้งพรรคแล้วได้เงินจาก กกต. เป็นล้านบาทก็เป็นอาชีพที่ดีก็คือไม่ต้องทำมาหากิน ก็คือท่านเองอยู่ดี ๆ ก็แสดงตัวว่าเป็นพรรคการเมืองแล้วก็มาขอเงินจาก กกต. เอาเงินจากกองทุนต่าง ๆ ไปนะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็บังคับว่าเมื่อท่านเป็นนักการเมืองปีของท่านก็ต้องลงส่งผู้สมัครของ ส.ส. สักเขตเดียวก็ได้ สมัครแล้วไม่ได้ก็ไม่เป็นไร แล้วก็การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองซึ่งทำให้ตอบกลับไปยังในเรื่องของการทำให้ประชาชนเข้มแข็งนั้นก็จะมีสูตรของการที่จะคำนวณเกี่ยวกับเรื่องของจำนวน ส.ส. ด้วยว่าถ้ากรณีมี ส.ส. พรรคก็จะได้เงินสนับสนุนเพิ่มมากขึ้นจำนวนหนึ่ง แต่ถ้าหากว่ากรณีซึ่งท่านส่งส่งผู้สมัครแล้วแต่ว่ายังไม่ได้มีใครเป็น ส.ส. ไม่ได้รับเลือกตั้งก็ได้เงินสนับสนุนอีกจำนวนหนึ่ง แต่ไม่มากนัก อันนี้ก็หลัก ๆ นะครับ ซึ่งผมก็ได้นำหลักการสำคัญทั้งหมด ๑๒ ข้อ ซึ่งอยู่ในกฎหมายทั้งหมด ซึ่งถ้าท่านอ่านเอกสารที่นำประกอบก็เข้าใจว่าน่าจะเป็นสาระที่ครบถ้วน อย่างเช่นข้อ ๑ ตั้งพรรคใหม่ ข้อ ๒ กำหนดค่าบำรุง ๒๐๐ บาท ข้อ ๓ ก็พูดถึงห้ามมิให้ผู้อื่นซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคครอบงำชี้นำ แล้วก็ข้อ ๔ เป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมในการเสนอชื่อผู้สมัคร ข้อ ๕ เรื่องของนโยบาย ซึ่งจะต้องประกาศรายละเอียดต่าง ๆ เรื่องของความคุ้มค่าประโยชน์ความเสี่ยงต่าง ๆ ให้เผยแพร่ต่อสาธารณชนทราบ เรื่องของการเสียภาษีได้เพิ่มเป็นปีละ ๕๐๐ การบริจาคลดหย่อนได้ ๒ เท่า แต่ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ถ้าเป็นคนธรรมดา ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ถ้าเป็นนิติบุคคล การจัดสรรงบประมาณก็สอดคล้องกับระบบการแบ่งเขตก็คือมีจำนวน ส.ส. เข้ามาเป็นสูตรในการที่จัดสรรงบประมาณด้วย การสิ้นสภาพก็คือถ้าเลือกตั้งทั่วไปไม่ส่งก็สิ้นสภาพไป การยุบพรรคเฉพาะเหตุที่ร้ายแรงจริง ๆ เท่านั้น ก็คือเรื่องของการกระทำการล้มล้างหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ข้อ ๑๑ ก็เปลี่ยนโทษทางปกครองให้เป็นโทษทางอาญาทั้งหมด แล้วก็ข้อ ๑๒ บทเฉพาะกาลหรือว่าเรื่องของ primary vote นั้น ๒ ปีแรกยังไม่ได้มีผลบังคับใช้ โดยหลัก ๆ ท่านองนี้ครับ ท่าน ผอ. มีประเด็นเพิ่มเติม ไม่มีนะครับ

ประธาน : แล้วกลไกที่จะทำให้การทำงานของ กกต. มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบการประพฤติไม่ชอบในการเลือกตั้งไม่ได้สร้างขึ้นใหม่หรือว่าเพิ่มเติมอะไร

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : จะอยู่ใน พ.ร.บ. กกต. นะครับ ซึ่งเข้าใจว่าอีก ๒ สัปดาห์คงเสนอเข้ามาที่ทางกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ครับ คือเราทำตารางของการทำงานอย่างนี้

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

คือในวันอังคารที่ ๑๓ เราจะพิจารณา พ.ร.บ. เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส.ส. ซึ่งเข้าใจว่าร่างเสร็จแล้ว แต่ผมยังไม่เห็นทั้งหมดนะครับ ก็คงจะเข้าที่ประชุม กกต. ในวันอังคารเข้าไม่เกินบ่ายจะเสร็จก็สามารถนำส่งทางกรรมการร่างได้ วันอังคารที่ ๒๐ เราจะเสนอ พ.ร.บ. เกี่ยวกับ กกต. เข้าสู่ที่ประชุม กกต. แล้วก็วันอังคารที่ ๒๗ จะเป็น พ.ร.บ. เกี่ยวกับการได้มาซึ่ง ส.ว. ก็จะเป็น ๓ สัปดาห์ ผมเข้าใจว่าน่าจะส่งได้ทุกวันอังคารบ่ายจากนี้ไปวันอังคารละ ๑ ฉบับ แล้วก็ถ้าท่านกรรมการประสงค์ที่จะให้ทาง กกต. มานำเสนอสรุปในแต่ละฉบับนั้นทาง กกต. ยินดีที่จะมาอาจจะเป็นวันพุธหรือวันพฤหัสบดีก็ได้ในทุกสัปดาห์ครับ

ประธาน : ถ้าจะทำบันทึกสรุปสั้น ๆ ปะหน้ามาด้วยว่ามีเรื่องเปลี่ยนแปลงไปจากของเดิมอย่างไร ก็มีเรื่องใหม่เรื่องอะไร บางทีถ้าไม่ซับซ้อนก็อาจจะได้ไม่ต้องรบกวนมาชี้แจง แต่ว่าถ้าซับซ้อนหรืออ่านแล้วยังติดใจก็อาจจะรบกวนเชิญมาเป็นครั้งคราว

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ยินดีตลอดครับ เพราะผมคิดว่าการชี้แจงท่านประธานก็คือเราสามารถที่จะชี้แจงถึงสิ่งซึ่งเป็นประเด็นของการคิดของเรา ประเด็นของการถกเถียงก่อนจะมาสู่การเป็นข้อสรุป แล้วก็ตรรกะหรือ logic ในหลาย ๆ เรื่องบางครั้งสิ่งซึ่งคิดไว้ตั้งแต่แรกพอมานกระบวนการถกเถียงใน กกต. แล้วคำตอบเป็นอีกอย่างหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่นเรื่องตู้บริจาคพรรคการเมือง เดิมก็เป็นต้นร่างซึ่งมาจากทางเจ้าหน้าที่ ทางฝ่ายสำนักงานบอกว่าให้มี แต่พอเข้าที่ประชุม กกต. แล้ว กกต. บอกว่าไม่เห็นด้วย เพราะว่าจะทำให้แหล่งที่มางบประมาณในส่วนของพรรคการเมืองขาดความโปร่งใส หรือประเด็นของนโยบายเดิมวิธีการคิดของสำนักงานก็ไปไกลอีกแบบหนึ่งคือส่งมาให้เราแล้วเราต้องวิเคราะห์ แล้วก็ต้องมาบอกว่าถ้าไม่เป็นตามนั้นมีสิทธิที่จะไปจัดการอะไรกับเขาว่านายอีก คำถามเราก็มาคุยกันว่า กกต. ไม่มีปัญหาหรือครับจะไปบอกว่าเขาครีบถ้วน เขาสสมบูรณ์ เขาวิเคราะห์ได้คุ้มค่า เขาวิเคราะห์ได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เรื่องของผลประโยชน์ความคุ้มค่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นความเสี่ยงต่าง ๆ เราไม่มีความสามารถในการวิเคราะห์ ดังนั้นเมื่อไม่มีความสามารถในการวิเคราะห์จะไปบอกว่าถ้าไม่ทำตามนี้แล้วเป็นผลเสียต้องให้กรรมการบริหารถูกเพิกถอนสิทธิต่าง ๆ ก็เป็นสิ่งที่ไม่สมควร กกต. คงไม่สามารถไปบอกได้ ดังนั้นกระบวนการคิด กกต. ก็จะบอกว่าถ้าอย่างนั้นก็บอกว่าถ้าอย่างนั้นก็เขียนส่งมาแล้วเราประกาศต่อสาธารณะแล้วก็เอาเงื่อนไขเดียวคือถ้าไม่เขียนส่งมาหาเสียงไม่ได้ ถ้าคุณหาเสียงเมื่อไรเราสั่งให้

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

คุณเออลง ถ้าคุณไม่เออลงเป็นความผิดทางอาญาอะไรทำนองนี้ก็เป็นกระบวนการที่มาจาก การถกเถียงแล้วก็ไปข้อสรุปที่อยู่ในที่ประชุม กกต. ครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ขออนุญาตเรียนถามท่านอาจารย์นะครับ คือผมเอง เข้าใจว่าเวลานี้เรื่องความเป็นสมาชิกพรรคคงไม่ได้มีเป็นสิ่งที่ไปจำกัดสิทธิใครที่ไม่สามารถเป็นได้ แต่คนส่วนใหญ่ผมยังเข้าใจว่ามีความรู้สึกว่าการเป็นสมาชิกพรรคจะเป็นโทษในความคิดอย่างคนเป็น ข้าราชการอาจจะมองว่าเป็นแล้วเดี๋ยวจะเป็นอุปสรรคในการโยกย้ายแต่งตั้งหรือการที่จะรับราชการ ผมก็เลยเรียนถามว่าอุปสรรคเหล่านี้ด้วยความไม่รู้ว่าปัจจุบันยังมีอยู่มากน้อยอย่างไร อาจจะเป็น ข้อหนึ่งที่ถ้าเราแก้รายละเอียดตรงนี้ได้ความอยากเป็นสมาชิกอาจจะมากขึ้น ในประการต่อมา ผมเข้าใจอย่างกองทุนพัฒนาการเมืองเวลาพรรคต่าง ๆ จะของบเข้าใจว่าคงต้องมีการเขียน โครงการคงไม่ใช่ว่าอยากจะได้ล้านบาท แล้วคงเข้ามาผมยังเข้าใจถูกต้องนั้นนะครับ แล้วประการ ต่อมาในอดีตที่ผ่านมาคนก็จะวิจารณ์อยากจะทำอะไรอาจารย์ยังมองเรื่องการใช้จ่ายไปในทางอื่น อย่างเช่นการจัดอบรมการพัฒนาบุคคลที่เป็นหลักสูตรต่าง ๆ ตรงนี้ทาง กกต. ยังมีความเห็นในเรื่อง นี้อย่างไร ส่วนในเรื่อง primary ก็มีการคุยกันมาระยะหนึ่ง ปัญหาที่มีคนตั้งคำถามก็คือว่าถ้าในกรณี ทำ primary ในเขตนั้น แล้วปรากฏว่าพรรคนั้นไม่ได้มีสมาชิกมากพอที่จะหาคนมาสนับสนุนได้หรือ ยังเป็นพรรคใหม่ ๆ แต่ว่าเขาสามารถที่จะได้คนความคิดของ กกต. มองว่าเขาจะเป็นไปได้ไหม ที่จะให้คนในพื้นที่นั้นซึ่งไม่ใช่สมาชิกพรรคในการเข้าชื่อกันเสนอบุคคลที่จะเป็นผู้สมัครของ พรรคนั้นได้ไหม ขอขอบคุณอาจารย์ครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ขอขอบคุณท่านอาจารย์ครับ ก็มีหลายประเด็นนะครับ ประเด็นแรกเป็นประเด็นหลักการสำคัญของประเทศเลยว่าการที่เราไปมองการเป็นสมาชิก พรรคการเมืองแล้วทำให้เสียสิทธิไปหลาย ๆ อย่างอันนั้นจริงครับ แล้วผมคิดว่าปัญหาไม่ได้อยู่ที่ พ.ร.บ. พรรคการเมือง แต่ปัญหาอยู่ที่ระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งไปสร้างกฎเกณฑ์ แบบนี้ขึ้นมา ยกตัวอย่างเช่นสมมุติว่าท่านจะมาเป็น กกต. ท่านเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ได้ ย้อนหลังไปกี่ปี ๆ ด้วยซ้ำ หรือผมจะแต่งตั้งที่ปรึกษาสักคนหนึ่งก็ต้องไปดูว่าเขาเป็นสมาชิก พรรคการเมืองหรือเปล่า ถ้าเป็น เป็นไม่ได้ก็อะไรอย่างนี้เป็นต้น ซึ่งตรงนี้กระบวนการคิดของเรา ผมคิดว่าทั้งระบบนี้อาจจะเป็นการคิดซึ่งผมใช้คำว่า เป็นวิธีการคิดที่พยายามหลอกตัวเองว่าถ้าไม่เป็น

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

สมาชิกพรรคการเมืองแล้วมีความเป็นกลาง ซึ่งความจริงคนไม่เป็นสมาชิกตัวดีก็คือเอียงไปฝั่งโน้น ฝั่งนี้เยอะแยะไปหมด แต่ว่าไม่ได้แสดงออก ไม่ได้แสดงตัวนะครับ แล้วคนที่ เป็นสมาชิกเองก็น่าจะต้อง เหมือนกับว่าเป็นเรื่องซึ่งไม่ได้ทำให้เขาเสียสิทธิในเรื่องอื่น ๆ อันนี้คือเป็นมุมมองของสังคมระดับชาติ เลยทีเดียวว่าจะต้องคิดใหม่ในเรื่องพวกนี้และคงจะต้องไปแก้จุดต่าง ๆ อีกหลาย ๆ จุดที่เป็น หลาย ๆ ฉบับจะไม่อยู่ใน พ.ร.บ. พรรคการเมือง ยกตัวอย่างง่าย ๆ ตำแหน่งใน กกต. ถ้าจะมาเป็นที่ปรึกษา มาเป็นผู้เชี่ยวชาญไม่ได้เลยก็ต้องไปแก้ที่กฎหมายของ กกต. เอง หรืออะไรก็แล้วแต่นะครับ หรือเวลาที่จะไปสมัครองค์กรอิสระต่าง ๆ ก็จะมีประโยชน์อยู่เรื่อย ๆ ถ้าคุณเป็นสมาชิกพรรค คุณไปสมัครเป็นองค์กรอิสระต่าง ๆ ทุกองค์กรไม่ได้เลย อันนั้นก็ต้องไปแก้กฎระเบียบเกี่ยวกับ คุณสมบัติต่าง ๆ นี่คือจุดที่ ๑ นะครับ ตอนนี้อยู่ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของ primary vote นั้น เดี่ยวคงต้องขอให้ทาง ผอ. สดุดีช่วยตอบว่าถ้าในกรณีซึ่ง ๒ ปีผ่านไป แล้วถ้าหากว่าไม่มีสมาชิก เพียงพอกระบวนการที่จะเกิดขึ้นเราได้ออกแบบอย่างไรนะครับ

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ฌ มหาสารคาม : ขออนุญาตครับ กระผม พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ฌ มหาสารคาม ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ขออนุญาตนำเสนอที่เราออกแบบไว้การได้มาซึ่งรายชื่อผู้สมัครที่มาจากสาขารายละเอียดอยู่ใน ผังที่ ๒ นะครับ ที่ออกแบบไว้ก็คือจังหวัดใดที่มีที่ตั้งสาขาให้สำนักงานใหญ่สาขาแล้วก็เสนอชื่อขึ้นมา แต่ก็มีบทผ่อนปรนว่าจังหวัดใดที่เขายังไม่อาจตั้งสาขาได้ แต่ต้องมีสมาชิกจังหวัดนั้น ๒๐๐ คน เป็นอย่างต่ำ อันนี้หากพ้น ๒ ปีบทเฉพาะกาลไปแล้วนะครับ สมาชิกในจังหวัดนั้นก็ประชุมกันแต่ องค์กรประชุมอย่างน้อยต้อง ๕๐ คนก็เสนอชื่อขึ้นมา พอเสนอชื่อขึ้นมาปั๊บชื่อก็จะเข้าไปสู่ คณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครใช้ใหม่ครับ คณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครหากไม่เสนอชื่อตามที่ สาขาหรือจังหวัดที่สมาชิกเสนอขึ้นมาจะเสนอชื่อคนอื่นเพิ่มเข้าไปต้องมีมติพิเศษ ๔ ใน ๕ ของมติ ของคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัคร เมื่อมี ๒ ชื่อเข้าไปแล้วชื่อก็จะวิ่งเข้าไปสู่คณะกรรมการบริหารพรรค ๒ ชื่อ คณะกรรมการบริหารพรรคถ้าหากไม่เลือกชื่อจากสาขาที่เสนอชื่อขึ้นมาจะไปเสนอชื่อ จะไปปรับชื่อใหม่ที่กรรมการคัดเลือกผู้สมัครเสนอขึ้นมาต้องใช้มติ ๔ ใน ๕ ของคณะกรรมการ บริหารพรรคไปอีก รูปแบบที่ออกแบบไว้ก็คือตั้งใจให้รายชื่อนั้นมาจากสมาชิกที่แท้จริง ถ้าหากทำไม่ได้ อย่างนี้ต้องเรียกประชุมใหญ่ ผมเรียนข้อมูลเพิ่มเติมอย่างนี้ว่าการเป็นสมาชิกพรรคปัจจุบันมี ๔,๗๐๐,๐๐๐ คน ในปัจจุบันนี้มี ๗๐ พรรค มีพรรคที่อยู่ระหว่างการพิจารณาการสิ้นสุดสภาพเนื่องจาก

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

วาระที่ ๑/๑๐

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ไม่อาจดำเนินกิจกรรมพื้นฐานของที่กฎหมายกำหนดได้เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคมซึ่ง ครม. เข้าคู่มืออำนาจ ๒๙ พรรค เมื่อจัดตั้งพรรคแล้วเขามีสิทธิรับสมัครรับเลือกตั้งเลยเป็น ส.ส. ก็ได้บางที่ยังไม่มี ๕,๐๐๐ คนเลยนะครับ ก็มี ๔,๗๐๐,๐๐๐ คน ที่เป็นสมาชิกพรรคปัจจุบันมีสมาชิกที่ค้างมาจาก ปี ๒๕๕๑ ค้างมา ๔,๐๐๐,๐๐๐ คนเศษก็เป็นอย่างนั้น ก็เลยทำให้ฐานอาจจะไม่ได้มาจากสมาชิกที่แท้จริงในปัจจุบัน -----

- ๒/๑

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

เราก็ห่วงอยู่เหมือนกันนะครับ ถ้าหากพรรคเขาไม่อาจประชุมแล้วเขาจะสามารถประชุมใหญ่ได้ทันกำหนดวันเลือกตั้งหรือไม่ อันนี้เราก็ยังไม่ได้ออกแบบให้เหมือนกันนะครับ ถ้าหากว่ากรรมการคัดเลือกผู้สมัครต้องใช้เวลาใช้ใหม่ครับ กรรมการบริหารพรรคก็ต้องใช้เวลาอีกนะครับ ถ้าหากเขาหามติพิเศษไม่ได้ก็ต้องบังคับว่าต้องเอาตามสาขา แล้วถ้าหากไม่ทำตามนี้อีก ๒ ปีก็ให้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. อันนี้หลักคิดของเราก็คือทำให้ผู้สมัครยึดโยงกับฐานประชาชนครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : อีกคำถามหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องการทำโครงการของทางพรรคการเมืองที่จะขอเงินจากกองทุนก็เป็นรายละเอียดที่ต้องทำ แล้วกรรมการบริหารกองทุนก็เป็นฝ่ายพิจารณาในการให้การสนับสนุนลงไป ส่วนประเด็นที่ว่าหลักสูตรต่าง ๆ ในการพัฒนายังคงมีต่อไปหรือไม่ อย่างนั้น ผมก็คงต้องด้วยตัวเองคนเดียวไม่ได้ แล้วก็ไม่ได้เป็น กกต. ที่กำกับดูแลด้านนี้โดยตรง ท่านธีรวัฒน์จะดูด้านพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ อย่างไรก็ตามในระดับคิดเบื้องต้นก็คือการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันนั้น ส่วนหนึ่งก็คือจะต้องพัฒนาบุคลากรของพรรคการเมืองด้วย เพียงแต่ว่าหลักสูตรของการพัฒนาบุคลากรพรรคการเมืองนั้นต้องเป็นหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การทำให้คนมีคุณภาพมากขึ้น แต่ไม่ใช่ทำให้คนมี connection กับทาง กกต. ถ้าเป็นอย่างนั้นจริงก็จะกลายเป็นผิดวัตถุประสงค์ไปว่าการสร้างดังกล่าวขึ้นมา ก็เพื่อให้ กกต. รู้จักกับพรรคการเมือง เป็นอาจารย์ เป็นลูกศิษย์กัน เป็นคนรู้จักกัน และท้ายที่สุดแล้วจะกลายเป็นว่ามีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง อันนั้นก็ขาดความเป็นกลาง ดังนั้นโดยหลักของการออกแบบหลักสูตรนั้นก็ต้องเป็นการออกแบบหลักสูตรเพื่อทำให้คนของพรรคการเมืองมีคุณภาพ ยกตัวอย่างเช่น สิ่งซึ่งผมพยายามเตรียมการไว้ในการเลือกตั้งคราวหน้าก็คือว่าการรับสมัคร ส.ส. ไม่ว่าจะแบบแบ่งเขตหรือแบบบัญชีรายชื่อก็ตาม เราจะไม่มีการเดินมาสมัครด้วยตัวเอง แต่จะเป็นการยื่นสมัครทางอินเทอร์เน็ตทั่วประเทศ นี่คือนวัตกรรมที่ออกแบบไว้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการปิดล้อม ป้องกันกรณีซึ่งว่าถ้าคนไปล้อมรอบสถานที่รับสมัครเสร็จแล้วก็จะเกิดการปะทะกัน เกิดการวุ่นวายและสูญเสียชีวิต ดังนั้นสิ่งที่ผมดูแลรับผิดชอบก็คือผมได้เตรียมการระบบในการที่จะรับสมัครทางอินเทอร์เน็ตทุกคน ทุกพรรค แล้วก็ ๕ วัน คุณ ๒๔ ชั่วโมงคือเวลาไหนก็ได้ครับ ดังนั้นกรณีแบบนี้สถาบันพัฒนาการเลือกตั้งการเมืองและการปกครองของ กกต. หรือว่าสถาบันที่ดูแลเรื่องการอบรมก็ต้องเชิญบุคลากรของพรรคการเมืองมาเรียนรู้

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ระบบโปรแกรมว่าโปรแกรมดังกล่าวหน้าตาเป็นอย่างไร ป้อนข้อมูลเป็นอย่างไร หรือกรณีของการที่ว่าหลังจากนี้พอถึงเลือกตั้งจริงผมจะพัฒนา application บนมือถือตัวหนึ่ง เรียกว่า app ฉลาดเลือกผู้แทน หมายความว่าประชาชนถ้ามีมือถือ มี tablet PC สามารถบอกได้ว่า คุณอยู่เขตไหน และเขตนี้มีผู้สมัครใคร อย่างไรบ้าง เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือก เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็ต่อประสานกับพรรคเพื่อให้มีการเตรียมการในการส่งเอกสารในเรื่องของที่เป็น digital เพื่อให้เอาข้อมูลดังกล่าวมาลงใน application ดังกล่าว เพราะฉะนั้นการฝึกอบรมทั้งหลายนี้ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่บุคลากรของพรรคการเมือง ในเชิงเทคนิค ในเชิงคุณภาพการทำงาน และในเชิงแนวคิดในการทำงาน หรือการส่งเสริมแนวคิดประชาธิปไตย ไม่ใช่เป็นการอบรมเพื่อสร้าง connection เรียนว่าผมก็ไม่ได้ดูด้านนี้โดยตรง แต่จะเอาแนวความคิดดังกล่าวนี้ไปผลักดันให้เกิดความสำเร็จครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตเรียนถามนิดหนึ่งครับ ตกลงว่าร่างที่ส่งมานี้ โทษปรับทางปกครองไม่เอาแล้วใช่ไหม

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : เปลี่ยนเป็นโทษทางอาญาครับ

พันโท สดุติ ภาวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม : คดีปรับทางปกครองตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ ที่เราเริ่มปรับมาประมาณ ๔๘๐ คดี มันไม่ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ว่าต้องการให้เร็วกับช้า และขณะเดียวกันในชั้นบังคับคดีเป็นภาระกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมาก ซึ่งเป็นภาระของฝ่ายปกครองทุกฝ่าย จึงมีแนวคิดว่าจะกลับไปใช้โทษทางอาญาแบบกฎหมาย ปี ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นโทษทางอาญาทั้งหมดอยู่แล้ว ซึ่งจะเร็วกว่าด้วยครับ บางคดีก็ไปขึ้นศาลแขวง ซึ่งน่าจะสะดวกกับสำนักงาน กกต. และสะดวกกับพรรคมากกว่าด้วยครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : คือตอนที่ผมโทษปรับทางปกครองนี้พรรคการเมืองก็เหมือนกับเรียกร้องมาก เพราะถ้าเป็นโทษปรับทางอาญาเขาจะบอกว่าเป็นโทษ ที่นี้ในทางปฏิบัติมีปัญหาอย่างไร ปรับไปแล้วเท่าไร ได้เงินค่าปรับจริง ๆ เท่าไร มันไม่สามารถบังคับคดีได้หรือเปล่า หรืออย่างไรครับ

พันโท สดุติ ภาวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม : ใช่ครับ บังคับคดีไม่ได้ครับ เป็นอุปสรรคมากครับ ตั้งคณะทำงานโดยนำกรมบังคับคดีมาประชุมร่วมกันแล้วเจ้าพนักงานเรา

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ใช้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่ง ไปใช้มาตรการบังคับทางปกครองเหมือนของศาลปกครองได้ ก็จะลองฟ้องสักคดีหนึ่งครับ

ประธาน : เดิมเขียนไว้อย่างไร มันถึงบังคับไม่ได้หรือครับ

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม : โทษเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างแจ้งการเปลี่ยนแปลง บางทีเขาล้มแจ้ง ๖๐๐ วัน ๓๐๐ วัน ล่าสุดปรับไป ๒๐๐,๐๐๐ กว่าบาทครับ

ประธาน : เขาก็เลยไม่จ่ายหรือ

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม : พอไม่จ่ายชั้นบังคับคดีเราก็ไม่มีเครื่องมือ แบบเจ้าพนักงานที่มีหมายศาลนำไป อำนาจทางปกครองของฝ่ายปกครองมีอยู่จริง แต่ในชั้นทำจริง ๆ แล้ว ยุ่งยากครับ

ประธาน : ถ้าเขียนกฎหมายดี ๆ มีเงื่อนไขเขาก็จะมาชำระ แล้วก็บอกว่า ถ้ามาชำระค่าปรับทางปกครองแล้วคดีเป็นอันระงับไป แต่ถ้าไม่ยอมรับผิดชอบหรือไม่มาชำระ ภายในกำหนดเวลาก็ให้ดำเนินคดี เท่านั้นเขาก็มาครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ขอเรียนถามอย่างนี้ครับ คือเมื่อสักครู่นี้อาจารย์สมชัย ได้พูดถึงหลักการสำคัญ นโยบายของพรรคต่าง ๆ ๔ ข้อ มีข้อหนึ่งที่ผมเห็นว่าค่อนข้างสำคัญ คืออาจจะเป็นเรื่องของหน้าที่ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสังคม ซึ่งในที่นี้ผมเห็นว่า พรรคการเมือง โดยเฉพาะด้านสาขาพรรคในภูมิภาคต่าง ๆ ในท้องถิ่น หลักการสำคัญอันหนึ่งของพรรคการเมืองก็คือว่ามีหน้าที่จะต้อง educate ประชาชน ให้มีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง กับประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะท้องถิ่นที่สาขาพรรคตั้งอยู่ เพราะเท่าที่ผ่านมาหน้าที่ของ พรรคการเมืองผมไม่ค่อยได้เห็นว่าการเมืองได้ให้ความรู้ความเข้าใจในระบบการปกครอง ในหน้าที่ของพลเมือง ในหน้าที่ของประชาชนที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มีแต่ไปประกาศ นโยบายพรรค ประกาศว่านโยบายพรรคการเมืองก็ให้ประชาชนไปเผาบ้านเผาเมือง เผาศาลากลาง คือก็ไม่ได้ให้ความรู้ประชาชนเลย ควรจะให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครอง หลักนิติรัฐ นิติธรรม สอนให้เคารพกฎหมาย สอนให้จ่ายภาษีอากรแก่ชาติบ้านเมือง และจริง ๆ แล้วหน้าที่อันหนึ่ง ที่สำคัญในต่างประเทศเขาก็ให้ความสำคัญแก่เรื่องนี้มาก ที่ว่าพรรคการเมืองเป็นพรรคที่จะรวบรวม ผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกัน เพื่อที่จะเข้ามาแข่งขันกัน ลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อจะบริหาร กิจการบ้านเมือง เขาพวกนี้ควรจะได้มีความรู้ความเข้าใจเต็มที่ในบทบาทของเขาต่อหน้าที่

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ต่อสังคม ต่อประเทศชาติอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อสมาชิกพรรคการเมืองจะต้องมีความรู้
อย่างเต็มที่ในการที่เขาเข้ามามีบทบาทในทางการเมือง เขาจะต้องเข้าใจและสามารถถ่ายทอด
ความรู้ความเข้าใจในกิจการบ้านเมืองให้คนรุ่นต่อไปในสังคมและครอบครัวของเขาได้ หน้าที่นี้
ก็เป็นหน้าที่สำคัญอันหนึ่งที่พรรคจะต้องทำต่อประเทศชาติต่อไป

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : สำหรับบทบาทในการให้การศึกษา ที่เรียกว่า
เป็นพวก education คือการให้ความรู้เกี่ยวกับทางด้านความเป็นพลเมืองที่ดี หรือการทำหน้าที่
ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยก็ดี ทางพรรคการเมืองสามารถทำได้ แล้วเราก็มีกลไก
ในการสนับสนุนก็คือในส่วนของกิจกรรมที่จะของงบประมาณจากกองทุนพัฒนาพรรคการเมือง
ที่ผ่านมาก็มีว่าหลายพรรคการเมืองก็ขอไปทำกิจกรรมทำนองนี้ เพียงแต่ว่าเมื่อทำแล้วก็อาจจะเป็น
เรื่องของการที่มีส่วนในการที่จะทำให้เสริมสร้างความเข้มแข็งในเชิงของการที่สามารถให้ประชาชน
รวมตัวรวมกลุ่มกันเป็นผู้สนับสนุนของพรรคการเมืองด้วย เพียงแต่ว่าการปรากฏเป็นข่าวเป็นคราว
ก็อาจจะไม่ปรากฏ ทุกพรรคที่ของงบประมาณมาก็มีกิจกรรมในการอบรม แล้วก็ในข้อบังคับ
ของพรรคต่าง ๆ ก็จะมีในการที่จะต้องทำบทบาทหน้าที่นี้ด้วยครับ

ประธาน : ถามเป็นพื้นฐานเบื้องต้นว่า เวลาที่พรรคต่าง ๆ รับสมัครสมาชิกนี้
เขาต้องแจ้ง กกต. ไหม

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม : ระบบการรับสมัครปัจจุบันนี้
พัฒนาไปมากโดยมาตรา ๑๙ ของ พ.ร.บ. ปี ๒๕๕๐ ว่าทุก ๓ เดือนจะมีสมาชิกเพิ่มขึ้นหรือลดลง
ถ้าหากว่ารับสมัครสมาชิก เขาต้องเดินเข้ามา ณ สถานที่ที่พรรคกำหนด แล้วให้คำยืนยันว่า
ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคอื่น แล้วก็ยื่นใบสมัครพร้อมหลักฐานตามที่นายทะเบียนกำหนด เสร็จแล้ว
เมื่อพรรครับเข้าโดยชอบด้วยข้อบังคับพรรค หรือโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วเขาก็จะบันทึกลง
electronic แล้วก็ส่งใบสมัครมาที่สำนักงาน กกต. ในรอบ ๓ เดือนไตรมาส ซึ่งเราก็จะตรวจสอบ
ว่าสิ่งที่เขาลงใน electronic นั้นตรงกับเอกสารที่ส่งมาหรือไม่ ถ้าหากว่าตรงผมก็จะเป็นคนรับรอง
ลายมือชื่อ electronic รายชื่อของสมาชิกพรรคนั้นก็จะมีวิ่งเข้าไปในฐานข้อมูลสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๙ วรรคท้าย ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นข้อมูลที่แท้จริงใช้อ้างอิง
ตามกฎหมายได้ ใครจะพิสูจน์ว่าข้อมูลตามฐานนี้ไม่เป็นความจริงก็ต้องพิสูจน์เอง ปัจจุบันระบบ
เป็นอย่างนี้ครับ

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ประธาน : ตัวระบบได้เช็คหรือไม่ว่าคน ๆ นั้นเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นอยู่หรือไม่

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม : กราบเรียนท่านประธานครับ ระบบปัจจุบันเมื่อมีอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นมา ณ วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ การเป็นสมาชิก ๒ พรรค จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย เพราะตามกฎหมายนั้นเขาจะตรวจสอบเข้าไปในฐานข้อมูลของเขา ก่อน electronic จะตั้งขึ้นเลย แล้วก็แสดงว่าเป็นสมาชิกพรรคอื่นอยู่ มันจะรับไม่ได้ครับ ถ้าหากเขาไม่ตรวจสอบ แล้วก็รับเข้าไปจนกลายเป็นสมาชิก ๒ พรรค อันนี้เคยเกิดขึ้นในกรณีที่เขายื่นใบลาออก จากสมาชิกพรรคหนึ่งโดยที่ยื่นทางไปรษณีย์ คือทำได้แต่ยังไม่ถึงพรรค เขาคิดว่าใบลาออกนั้น มีผลแล้วครับ เขาไปสมัครพรรคอื่นแล้วพรรคอื่นก็ไม่ตรวจสอบแล้วรับเข้าไป อันนี้เขาก็จะถูกปรับ ทางปกครอง ๓,๐๐๐ บาทแล้วก็จะหายไป ๒ พรรคเลยครับ

ประธาน : โดยสรุปก็คือเป็นไปได้ที่ในข้อมูลนั้นจะมีชื่อคน ๒ พรรค เว้นแต่เปลี่ยนชื่อ

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม : เปลี่ยนชื่อก็ไม่ได้ครับ ปัจจุบัน ใช้เลขประชาชน ๑๓ หลัก

ประธาน : แล้วตอนที่เกิดปัญหาเลือกตั้งคราวนั้นมันเกิดอะไรขึ้นครับ

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม : ในปี ๒๕๔๙ ขณะนั้นที่ห้าม เป็นสมาชิก ๒ พรรคในขณะสมัคร ตอนนั้นยังไม่มีฐานข้อมูลครับ ไม่ข้อมูลที่ทำขึ้นภายใน แต่ไม่ใช่ข้อมูลตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่จากสำนักงาน กกต. คนหนึ่งไปลบฐานข้อมูลแล้วก็ตรวจไม่พบ แต่โดยกฎหมายพรรคการเมืองไม่มีฐานข้อมูล electronic แต่ทำขึ้นเองเป็นบังคับกันภายใน

ประธาน : อันนี้ก็ยิ่งไปกันใหญ่ พอมีฐานข้อมูลตามกฎหมายแล้วเจ้าหน้าที่ไปลบ ซึ่งกฎหมายสันนิษฐานไว้ว่าสิ่งที่ปรากฏนั้นให้ถือว่าเป็นหลักฐานยืนยันได้ ซึ่งที่ลบไปแล้วก็เพิ่มเข้าไป โดยพรรคการเมืองไม่ได้ส่งมา ทีนี้ก็กลายเป็นของถูกต้องตามกฎหมายเลย

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม : เราก็มีกลไกระบบภายในของเรา อย่างน้อย ๒ ชั้น พนักงานเลือกตั้งก็ตรวจชั้นหนึ่ง ผมตรวจอีกชั้นหนึ่ง คือผมทำหน้าที่แทนเลขาธิการ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้วจึงอนุมัติ

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ประธาน : หมายความว่าท่านก็เข้าไปดูในฐานข้อมูล หรือถ้าฐานข้อมูลถูกแก้ หรือถูกเติมเข้าไปแล้วท่านเปิดเข้าไปดูพอเห็นก็รับรอง เพราะว่ากฎหมายมันสันนิษฐานไว้แล้วว่า ในฐานข้อมูลนั้นถูกต้องตามกฎหมาย แต่ว่าคนไปแก้เขา เวลาแก้มันไม่มีเอกสารรองรับหรือ มันก็แก้ไข ๆ หรือว่าทำปลอมขึ้นมาก็ได้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง : มันมีปัญหาว่าในระบบกับระบบ hard copy นั้น ไม่ตรงกัน ปัญหาเกิดขึ้นเพราะเจ้าหน้าที่ไปลบข้อมูลในระบบออก แล้วก็ไปปรับใน hard copy ด้วย ก็เลยเกิดประเด็นตอนนั้นครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : คือประเด็นดังกล่าวอาจจะอยู่ในช่วง กกต. ชุดที่ ๒ ซึ่งเป็นการไปแก้ฐานข้อมูลเพื่อที่จะทำให้ได้ประโยชน์กับพรรคการเมืองบางพรรคในการลงสมัคร ซึ่งผมคิดว่าสิ่งที่ กกต. วางอยู่ปัจจุบันก็คือวางระบบให้มีการตรวจสอบหลายชั้น อย่างไรก็ตาม ถ้าหากว่าในกรณีซึ่งมีการกระทำของเจ้าหน้าที่ แล้วก็ตรวจพบได้ ตรงนี้ผมคิดว่าเป็นเรื่องของ ทุกองค์กรที่เป็นไปได้ แม้จะมีระบบทาง electronic ซึ่งควบคุมอยู่แล้ว แต่ถ้าคนตั้งใจจะทุจริต หรือตั้งใจดำเนินการเพื่อให้เกิดการบิดเบือนต่าง ๆ คนที่กระทำก็คงจะหาช่องทางต่าง ๆ ในการทำได้ แต่กระทำให้ขึ้นมาผมก็ถือว่าเป็นความผิดซึ่งต้องรับโทษทางอาญาของทางพนักงานของเราเอง แม้กระทั่งเป็นผู้บริหารเองปล่อยปละละเลยให้มีการดำเนินการดังกล่าวก็ถือว่าเป็นข้อบกพร่อง ในการบริหารก็ต้องรับโทษไป เพราะฉะนั้นหลักการสำคัญก็คือออกแบบระบบแล้วก็เป็นการกลไก ในการที่จะกำกับดูแลให้เกิดผลตามนั้น แต่ถ้าคนอยากจะเสี่ยงอยากจะทำจริง ๆ ก็แล้วแต่เขา ถ้าพบก็เป็นโทษครับ

ประธาน : เว้นแต่จะมีกลไกพิเศษ เช่น มี backup copy อีกอันหนึ่ง ซึ่งจะไม่ถูกแก้ พร้อม ๆ กันกับตัวที่ทำงานอยู่ ตัวนี้ก็แก้ไปตามระบบปกติ แต่พอ ๓ วัน ๗ วันก็ค่อยไปแก้ backup copy ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบให้ดี ถ้าอย่างนั้นถึงจะเหลือร่องรอย ไม่เช่นนั้น ถ้า backup copy ถูกแก้ไปด้วยก็ไม่มีทางเลยครับ ฉะนั้นตัวพวกนี้บางทีก็อันตรายครับ เวลาเราพูดกันถึงสมาชิกพรรค หรือการมีส่วนร่วมของประชาชน ผมคิดว่าบางทีเราก็คงจะลืมไปว่า อันนี้เป็นเสรีภาพ มันไม่ใช่หน้าที่ ที่นี่สิ่งที่เรากำลังพยายามทำก็คือพยายามจะทำให้พรรคการเมือง มีสมาชิกเยอะ ๆ โดยกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็ตั้งเป้าว่าพรรคการเมืองจะต้องเป็นสถาบัน ที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แต่ยังไม่ได้นึกไปถึงว่าที่ว่ามีส่วนร่วมนี้มันรวมในลักษณะเท่าที่มี

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

หรือร่วมโดยเกิดการกระตุ้นให้เข้าไป ตอนนี่ กกต. กำลังเลือกที่จะกระตุ้นให้เข้าไป ซึ่งมันก็เป็นอันตรายกับพรรคการเมืองได้เหมือนกัน ถ้าเรามาตั้งใจถึงว่าพรรคใหญ่ ๆ ที่มันรันประเทศกันอยู่ทั้งหลายนี้มีสมาชิกไม่มากเท่าไร ยกเว้นอเมริกาจะมีมากหน่อย อย่างจีนก็มีไม่กี่ล้านคนครับ สิงคโปร์ก็ไม่ค่อยมีสมาชิกพรรคเท่าไร เพราะคนไม่เกิดความรู้สึกว่าเป็นสมาชิกพรรคแล้วได้ดีอะไร แต่จีนได้ดีเพราะว่าคุณจะขึ้นไปเป็นใหญ่ได้ถ้าคุณไม่ใช่เป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ อย่างนั้นเขาจะชวนขายกันครับ เราอาจจะมานั่งคิดกันว่าถูกหรือเปล่าที่เราพยายามจะ push ให้เกิดสมาชิกให้มากขึ้น ถ้าเราปล่อยไปตามธรรมชาติแล้วเขารู้สึกว่าเป็นสมาชิกแล้วเขามีสิทธิมีเสียงอะไรได้บ้าง เขาก็เข้ามาโดยที่เราไม่ต้องไปบังคับเขา ถ้าทำอย่างนั้นก็จะไปตามธรรมชาติ วิวัฒนาการโดยมีเครื่องมือจูงใจบ้างนิดหน่อย ลองช่วยกันคิดว่าอย่างไรถึงจะดี เพราะผมกำลังคิดว่าคนไทยในภาคการเมืองเขามีเล่ห์เหลี่ยมอะไรกันเยอะ สมมุติว่าผมไม่รู้ว่ามีคนที่มาสมัครทั้ง ๑๐๐ คนในจังหวัดนี้เป็นคนของคุณภักดิ์ พอถึงเวลาส่งคนสมัครเราก็มองแล้วว่าจังหวัดนี้นาย ก น่าจะมา แต่เนื่องจากเป็นไส้ศึกก็บอกให้ส่งนาย ข อย่างนี้พรรคผมตายเลยครับ ถ้าเจออย่างนี้ก็เป็นปัญหาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นตัวนี้จะต้องช่วยกันคิดว่าถ้าเกิดอย่างนั้นแล้วจะอย่างไร สำหรับเรื่องนโยบายมันอาจจะอันตรายเหมือนกัน ที่บอกว่าจะทำนโยบายอะไรก็จะต้องระบुरายละเอียด แต่ว่าขอบเขตของมันอยู่ตรงไหน เพราะบางเรื่องมันอาจจะไม่ได้พูดถึงในนโยบาย แล้วถ้าทำขึ้นไปเป็นรัฐบาลท่านจะทำไหม ผมบอกว่าอันนั้นเป็นของปกติผมต้องทำอยู่แล้ว อย่างนี้ผมหาเสียงไม่ได้หรอกเพราะว่าผมไม่ได้ทำ บางทีบางพรรคการเมืองมีจุดเน้นแตกต่างกัน

ประเด็นต่อมาที่อยากจะแชร์ความคิดก็คือเรากำหนดให้การตั้งพรรคตั้งยากเพื่อจะได้เป็นเรื่องจริง ๆ จัง ๆ ผมก็เห็นด้วยว่าการตั้งง่ายจะทำให้คนที่ไม่ได้มีความตั้งใจจริงในการจะทำงานการเมืองเข้ามาอาศัยคราบ แล้วก็มาหลอกเงินจาก กกต. ไปกิน แต่ถ้าตั้งยากแล้วจะตอบคำถามคนทั่วไปได้อย่างไรว่าการจัดเตรียมตัวกันเพื่อเป็นพรรคการเมืองนั้นเป็นเสรีภาพอย่างหนึ่ง ง่ายเกินไปก็ไม่ดี ยากเกินไปก็ไม่ดี ตรงไหนควรจะเป็นกลาง ๆ เพื่อที่จะ serve วัตถุประสงค์เราให้ได้มากที่สุด พรรคที่อยู่เฉย ๆ แล้วไม่ได้ทำอะไร ที่เราบอกว่ายุบยากนั้นถ้าจะไปฟ้องให้ยุบก็คงจะยากหน่อยเพราะว่าต้องมีกระบวนการ แต่การทำให้มันสิ้นสภาพไปโดยผลของกฎหมายจะทำได้ง่ายกว่า มันอาจจะต้องกำหนดกฎเกณฑ์ว่าพรรคจะต้องมี activity อะไรภายในระยะเวลาหนึ่ง การจะไปบอกว่าถ้าไม่ส่งครั้งหนึ่งแล้วยุบพรรคเลย อันนี้อาจจะเป็น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

กุลนิษฐ์ ๒/๘

ปัญหาได้ว่าในกรณีที่เกิดความอึดอัดขัดข้องกันทางการเมือง แล้วเขาต้องการ protest ว่า
สิ่งที่รัฐบาลกำลังทำนั้นผิด เขาก็จะไม่มีช่องทาง แล้วเมื่อไม่มีช่องทางก็อาจจะเกิดระเบิดขึ้นมาได้
อันนี้ก็อาจจะต้องช่วยกันคิดว่าควรจะเหลือช่องทางให้เขาหรือไม่ เพราะว่าตอนนี้เรามีเรื่อง vote no
เอามาแทรกอยู่แล้ว และตรงนี้จะเป็บบทบาทที่จะทำให้เป็นช่องทางในการตอบโต้กันอย่างไรหนึ่งได้
สิ่งที่อยากจะเรียนถามก็คือว่าเวลานี้กลไกในการตรวจสอบด้านการเงินของพรรคการเมืองที่ กกต.
มีอยู่มันสมบูรณ์หรือได้ผลขนาดไหน แล้วเราดูอย่างไร ดูแต่เพียงตัวเลขที่เขาจระไนมารวมแล้ว
ไม่เกิน ๓ ล้านบาทเราก็ happy เก็บไว้จนกว่าจะมีใครมาร้อง หรือว่าไปดูจริง -----

- ๓/๑

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

เพราะว่าการที่ไม่ได้ดูจริง ๆ หรือการที่ไม่ได้เอาเรื่องนี้เป็นเรื่องจริงการซื้อเสียงจึงเกิดขึ้นทั่วไป ในรูปแบบต่าง ๆ นั้นที่ทำให้ในที่สุดเราก็ไปขจัดมันไม่ได้ จะมีช่องทางอย่างไรที่จะช่วยให้ใช้กลไก ในการตรวจสอบทางการเงินของพรรคเพื่อช่วยให้ไปสามารถจัดการซื้อเสียงหรือซื้อเสียงถาวร อย่างที่ทำอยู่ทุกวันนี้ เวลานี้ซื้อเสียงถาวรเขาตั้งจ่ายเป็นเงินเดือนกันไปแล้วช่วงนี้ที่ลำบากหน่อย ที่เงินเดือนเขาคงจะเลิกจ่ายไปชั่วคราวหนึ่ง

อันที่ ๕ ที่สงสัยคือว่าทำไมเราถึงต้องบังคับให้ตั้งสาขา มันได้อะไรจากการตั้งสาขา แล้วแทนที่จะมีสาขาผมมีตัวแทนพรรคอยู่ที่จังหวัดแต่ละจังหวัดผมว่าโอเค นาย ก นี้ แล้วผมก็บอกกับ กกต. ว่านาย ก จะเป็นตัวแทนพรรคเวลามีอะไรจะติดต่อผ่านคนนี้ คนนี้จะเป็นคนช่วยหาสมาชิก ช่วยทำอะไรต่ออะไรให้แค่นี้พอไหม หรืออยากจะมีสาขาเป็นกิจจะลักษณะเพราะเป็นเมืองใหญ่ อะไรก็ไม่ว่ากัน แต่ว่าทำไมถึงต้องบังคับให้ตั้งสาขา

อันสุดท้ายเมื่อสักครู่นี้บังเอิญท่านสมชัยพูดถึงเรื่องไม่ได้อยู่ในการกำกับของท่าน ถามว่าการแบ่งงานกันทำในลักษณะเชิงต่างคนต่างรับผิดชอบไปมันทำให้เกิดประสิทธิภาพ หรือมัน เกิดด้วยประสิทธิภาพ ที่ถูกที่ควรควรจะทำงานกันอย่างไร ช่วยตอบสิ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ผมขออนุญาตหลายคำถามนะครับ ก็เริ่มต้นจาก การที่มองอย่างนี้ว่าสิ่งซึ่งเราจะร่างมาเป็น พ.ร.บ. นี้ก็คือการมองจุดที่พอดีว่าอย่างไรจึงจะเป็นจุดที่ พอดีแล้วก็เหมาะสมแล้วก่อให้เกิดผลดีที่สุดดังไปอ่อนไปก็เป็นปัญหา แล้วก็ทุก ๆ เรื่องที่ทาง กกต. ได้ยกสร้างขึ้นมามีคำที่ใช้คำว่า มีความผูกสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะมีความสัมพันธ์กันที่จะต้องมีความสัมพันธ์กัน การที่จะต้องมีสาขาของพรรคต่าง ๆ ก็ดีก็เป็นการผูกโยงกับเรื่องของ primary vote เรื่องของการที่จะต้องมีคนผู้สมัครต่าง ๆ หรือเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้พรรคการเมือง เพราะฉะนั้นทุกจุด ก็จะเป็นเรื่องการที่ที่มีความผูกโยงเกี่ยวข้องกัน ที่ต้องมีสมาชิกเพราะว่าสมาชิกต้องเลือกคน ต้อง มีสาขาเพราะสาขาต้องมีส่วนในการเสนอชื่อ ก็เป็นกลไกที่เกี่ยวข้องสนับสนุนนะครับ ตอนนี้อยู่ใน ประเด็นที่มองอยู่ก็เป็นประเด็นที่มาจากมุมมองปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตแล้วก็ไปสู่การ ออกแบบที่คิดว่าน่าจะดีกว่าเดิม ส่วนที่ผมเห็นเป็นปัญหาจริง ๆ ผมเห็นเป็นปัญหาเรื่องการเก็บเงิน ๒๐๐ บาท อย่างที่ว่าคนเขาสมัครฟรี ๆ เขายังไม่ยอมสมัครตอนนี้ยังต้องเสียอีก ๒๐๐ บาท มันก็ จะกลายเป็นเรื่องของการที่ยังยากลำบากเข้าไปใหญ่ แต่ว่าอันนี้ก็ trade กับในเรื่องของการที่ว่าทำ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมแล้วรู้สึกอยากจะเป็นสมาชิก -----

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

อยากจะช่วยในการผลักดันพรรคอย่างแท้จริง ส่วนประเด็นเกี่ยวกับนโยบายที่ว่าจำเป็นจะต้องมีการวิเคราะห์รายละเอียดต่าง ๆ เพิ่มเติมเข้ามาอันนี้ก็มาจากปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีตที่เราบอกว่าพรรคก็จะใช้นโยบายแบบประชานิยมแล้วก็มีการเกทับซึ่งกันและกัน ที่เราเคยพูดว่าพรรคหนึ่งเคยพูดจ่ายผู้สูงอายุ ๕๐๐ บาท อีกพรรคหนึ่งก็จะบอกว่า ๑,๐๐๐ บาท อีกพรรคหนึ่งก็จะบอกว่า ๒,๐๐๐ บาท พรรคหนึ่งบอกประกันราคาข้าว ๑๕,๐๐๐ บาท อีกพรรคหนึ่งก็บอกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท หรือเรื่องของการสร้างโครงการสาธารณะขนาดใหญ่ สาธารณูปโภคขนาดใหญ่ต่าง ๆ ก็จะถูกกันไปทางรถไฟความเร็วสูงอาจจะไปถึงจังหวัดที่ไม่ได้มีประโยชน์ตอบแทนในทางเศรษฐกิจอะไรเลย ก็พูดกันไปนะครับ ซึ่งในกรณีตรงนี้ทางออกที่ทาง กกต. พยายามคิดก็คือว่าก็ต้องให้เรามีการให้รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการคิดโครงการดังกล่าวพอสมควรเพื่อที่จะให้ทาง กกต. เองประกาศต่อสาธารณะเพื่อที่จะทำให้ประชาชนได้มีการรับรู้แล้วก็วิพากษ์วิจารณ์กันว่าสิ่งที่เขียนเป็นนโยบายดังกล่าวเป็นสิ่งที่เป็นไปได้หรือไม่ ส่วนประเด็นเกี่ยวกับกลไกการตรวจสอบด้านการเงินก็ต้องเรียนตามจริงว่าเงินที่พรรคการเมืองใช้หรือผู้สมัครใช้มี ๒ ประเภท ประเภทที่ ๑ ก็คือประเภทที่เป็นทางการมีการเสนอรายงานต่อ กกต. ว่าใช้จ่ายเงินเท่าไร อีกก้อนหนึ่งก็คือเงินซึ่งไม่เป็นทางการเงินที่อาจจะเป็นการตั้งเป็นเงินเดือนให้แก่ใครต่อใคร เรื่องของการซื้อเสียง การที่จะแอบนำงบประมาณแผ่นดินไปใช้ให้เป็นประโยชน์ทำนองแบบนี้ก็ยังมีอยู่ ในส่วนที่เป็นทางการ กกต. ทำได้เพียงแค่ว่าที่ท่านประธานพูดว่าตรวจสอบรายได้การใช้จ่ายเงินที่ไม่เกินวงเงินที่กำหนดไป แต่เราไม่ได้มีกลไกถึงขนาดว่าจะสามารถไปนับได้จริงว่าใช้จ่ายจริงหรือไม่ ยกตัวอย่างเช่นถ้าบอกว่าทำป้ายคัทเออร์แล้วก็คงไม่มีใครไปนับนับว่ามีจำนวนแผ่นเท่ากับที่บอกไว้หรือไม่ แล้วก็ราคาที่เป็นจัดซื้อจัดจ้างมาคือราคาเท่าไรอะไรทำนองนี้นะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็ยังถือว่าเป็นข้อจำกัดในการทำงานว่าเราไม่สามารถที่จะไปตรวจสอบข้อเท็จจริงจนกว่าจะมีการร้องขึ้นมาแล้วก็ค่อยไปตรวจว่าในเรื่องราวดังกล่าวเป็นจริงหรือไม่ เช่นมีโปสเตอร์เกินกว่ากำหนดจนกระทั่งรู้สึกว่าจะเกินกว่ามูลค่าถ้ามีคนร้องขึ้นมาก็ค่อยไปตรวจสอบกัน ส่วนเงินที่ไม่เป็นทางการทั้งหลายก็เป็นปัญหาทั้งเรื่องของการซื้อเสียง เรื่องของการที่จะใช้กลไกของหัวคะแนนต่าง ๆ ที่เลี้ยงหัวคะแนน หรือว่ามีการให้เงินตอบแทนใครต่อใคร อันนั้นก็เป็นเรื่องซึ่งถ้าเป็นเรื่องการซื้อเสียงคงต้องอาศัยประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการที่จะแจ้งเบาะแสในกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส.ส. ซึ่งจะเสนอท่านประธานในสัปดาห์หน้า ก็จะมีกลไกเกี่ยวกับการป้องกันการซื้อเสียง ยกตัวอย่างเช่นเรื่องของ

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

การที่จะให้มีเงินรางวัลนำจับให้แก่ประชาชน การกันประชาชนซึ่งแจ้งเบาะแสให้เป็นพยาน การคุ้มครองพยานต่าง ๆ เหล่านี้ก็เป็นกลไกที่เพิ่มเติมขึ้นมา หรือใน application ที่ผมพัฒนาขึ้นมาที่เรียกว่า application ตาสับประรด ผมก็บอกว่าจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องปราม การซื้อเสียง เพราะว่าประชาชนที่มีมือถือสามารถที่จะถ่ายภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว บันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อส่งให้ กกต. ได้โดยตรงทันที ไม่ต้องใช้กระบวนการที่จะต้องเดินขึ้นมาที่สำนักงาน กกต. แล้วก็มากรอกแบบฟอร์ม มาถูกซักถามราวกับเป็นผู้ต้องหา แต่ว่าสามารถแจ้งเบาะแสได้ทันที แล้วก็ภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในคลิปที่ส่งผ่านมาทางมือถือก็อาจจะจะเป็นภาพเหตุการณ์ที่สามารถเอาไปใช้ในการดำเนินคดีต่าง ๆ ได้แน่ครับ ส่วนเรื่องสาขาว่าทำไมต้องบังคับสาขา อันนี้ก็อย่างที่ได้เรียนครับว่าก็เป็นการผูกโยงว่าเมื่อมีการออกแบบให้สาขาเป็นผู้เสนอรายชื่อ สาขาเป็นผู้ที่จะต้องทำหน้าที่ในการคัดเลือกผู้สมัครก็ต้องผูกโยงว่าจำเป็นจะต้องส่งเสริมให้มีสาขาเกิดขึ้น การมีตัวแทนกับการมีสาขาก็คงไม่แตกต่างกัน ส่วนคำถามสุดท้ายของท่านที่บอกว่าการแบ่งงานกัน ผมตอบ ๒ มุมครับว่าในมุมที่ ๑ ถ้าไม่แบ่งงานกำกับการทำงานของ กกต. สำนักงาน กกต. บุคลากรต้องเข้มแข็งอย่างยิ่งแล้วก็ต้องเป็นบุคคลที่กล้าทำงานภายใต้ความเสี่ยงหลาย ๆ อย่างของเขาเอง หมายถึงว่าเขาจะต้องกล้าที่จะทำงานในเชิงรุก แต่ถ้าหากว่าสำนักงาน กกต. ยังทำงานแบบราชการ การไม่กำกับคือการทำไม่ให้เกิดความก้าวหน้า ไม่เกิดความคืบหน้าในการทำงาน ก็เรียนตามตรงว่าหลายต่อหลายเรื่องที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ไม่ได้มาจากทางสำนักงาน แต่มาจาก กกต. ที่ลงไปกำกับและให้เกิด เรื่องระบบการรายงานผลแบบไม่เป็นทางการที่ใช้ในการออกเสียง ประชามติซึ่งรายงานได้รวดเร็วและถูกต้อง อันนี้ก็มาจากการที่ กกต. ลงไปกำกับแล้วก็ผลักดันให้เกิด แต่ถ้าสำนักงานทำสำนักงานบอกไม่ทำแล้วก็อาจจะไม่ได้มีออกมาในหน้าตาแบบนี้ เพราะฉะนั้นโดยภาพของการที่ว่าถ้ามีการกำกับเป็นด้านก็จะมีจุดดีตรงที่ว่าจะสามารถลงไปกำกับดูแลแล้วก็เร่งรัดการทำงานในเฉพาะเรื่องแต่ละเรื่องได้ดีขึ้น แต่ข้อเสียก็คือว่าในแง่ของการเป็นพื้นที่เรื่องนี้ท่านนี้รู้ อีกท่านไม่รู้ เรื่องนี้ท่านนี้รับผิดชอบ อีกท่านไม่รับผิดชอบ ก็จะกลายเป็นปัญหาว่าเรื่องลักษณะของการที่จะช่วยดูในองค์กรรวมจะไม่เกิดขึ้น ผมยังไม่เห็นภาพว่าเมื่อมา ๗ คนแล้วรูปแบบการจัดการจะเป็นอย่างไร แต่ว่าขณะนี้ทาง กกต. ได้ให้สำนักงานไปออกแบบระบบการทำงานแบบเป็นคณะกรรมการขึ้นมาเสนอแก่เราภายในสิ้นเดือนตุลาคมว่าถ้าจากนี้ไป ๕ คนไม่กำกับด้าน ๕ คนทำงานในลักษณะที่เป็น board รูปแบบการทำงานจะเป็นอย่างไร ใครจะเป็นคนผ่านเรื่อง

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

เข้าที่ประชุม เลขาธิการคนเดียวใช้ใหม่ รองเลขาธิการแต่ละคนจะมีหน้าที่อย่างไร จะต้องมา report การทำงานทุก ๒ สัปดาห์อย่างไร แล้วก็ตัว board ตัวกรรมการจะลงไปให้ความเห็นในระดับนโยบายในที่ประชุมต่าง ๆ อย่างไรบ้าง อันนี้เราให้ทางสำนักงานไปเตรียมรูปแบบเพื่อทำงานแบบเป็น board เสนอทาง กกต. ในวันที่ ๑ ตุลาคม แล้วก็ที่ตกลงกันเบื้องต้นก็คือว่าเราจะทดลองใช้วิธีการทำงานแบบเป็น board ไปอีกสักประมาณ ๖ เดือน แล้วก็จะมีการประเมินผลว่าดีหรือไม่ดี ถ้าไม่ดี เราคงต้องกลับมาทำงานเป็นด้านตามเดิม แล้วก็ต้องคิดล่วงหน้าถึงการเตรียมการรองรับ กกต. อีก ๒ ท่านที่เข้ามาว่าถ้าเป็นด้านตามเดิมแล้วจะมีการกระจายด้านรับผิดชอบอย่างไรให้เกิดความเท่าเทียมกัน มีน้ำหนักงานที่ใกล้เคียงกัน แต่ว่าถ้าโดยประสบการณ์ส่วนตัวผมถ้าเป็นอยู่ปัจจุบันนี้ผมคิดว่าการกำกับเป็นด้านยังมีความจำเป็น แต่เราก็พยายามจะทดลองใช้การทำงานเป็น board อยู่ นะครับ อันนี้โดยภาพรวมที่ตอบในทุกเรื่องน่าจะครบถ้วนนะครับ

ประธาน : ที่เพิ่มมาอีก ๒ คนเพื่อหวังว่าจะมีสัก ๓ คน ทำหน้าที่ไล่จับการซื้อเสียง เรื่องทุจริตการเลือกตั้งโดยเฉพาะจะได้ทำได้รวดเร็ว ส่วนจะทำงานเป็นด้านหรือเป็น board อะไรก็แล้วแต่ อันนี้ถามเป็นความรู้ แต่ที่เพิ่ม เพิ่มเพราะหวังจะไปทำเรื่องนั้นจะเห็นว่าเอามาจากศาล เพื่อที่จะได้ดูในแง่ของกฎหมายได้ด้วย มีอะไรเชิญนะครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ในตอนที่ทำประชามติผมเห็นข้อดีของการทำประชามติ ครั้งนี้อยู่อันหนึ่งก็คือไม่มีปัญหาเรื่องซื้อสิทธิขายเสียงอะไรอย่างนี้ทุกคนมาแบบอิสระอะไรเลย รูปแบบอย่างนี้ทำอย่างไรจะให้เกิดขึ้นในการเลือกตั้ง ส.ส. โดยเฉพาะอย่างยิ่งท้องถิ่น คือผมเห็นที่เขาเดินไปไหนตอกเสียงประชามติกันอย่างนี้ประเภทว่าชอบหรือไม่ชอบว่ากันไปเลยไม่ต้องมีเงินมาเกี่ยวข้องจะทำอย่างไรให้เกิดลักษณะแบบนี้ได้ ในส่วนของ กรธ. เราทำเราทำระบบ ครู ก ครู ข ครู ค อะไร อย่างน้อยที่สุดก็ยังลงไปถึงหมู่บ้านได้ไปให้ความรู้ว่รัฐธรรมนูญเขียนอย่างนี้ คุ่มครองตั้งแต่ท้องแม่จนแก่เฒ่าอะไรนะครับ อย่างน้อยที่สุดชาวบ้านเขายังพอได้ยินบ้างอาจจะไม่รู้ซึ่งเท่าไรแต่อย่างน้อยถึงแล้วก็ทำให้ประชาชนเขามีความรู้ ทีนี้ทำอย่างไรที่ว่าปัญหาเรื่องการซื้อสิทธิขายเสียงทำอย่างไรที่ให้งั้นเกิดให้น้อยที่สุดในรูปแบบต่าง ๆ ทีนี้ในส่วนของพรรคการเมืองเราก็คิดว่าถ้าเกิดพรรคการเมืองเขาช่วยดูผู้สมัครของเขา ดูสมาชิกพรรคเขาไม่ให้มีการซื้อเสียง การซื้อเสียงขายเสียงก็เรียกว่าคงเกิดขึ้นไม่ได้เพราะไม่มีคนจ่ายเงินก็ไม่เกิด ทีนี้เราทำอย่างไรที่จะให้ทางพรรคหรือผู้สมัครเขาได้มีส่วนในส่วนนี้ ซึ่งในตัวร่างรัฐธรรมนูญเราเองเราก็เขียนเป็นเค้า ๆ ไว้ อย่างเช่น

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

บอกว่าให้พรรคกำกับดูแลไม่ให้สมาชิกทำผิดกฎหมายเลือกตั้งอะไรอย่างนี้นะครับ แล้วก็เขียนอยู่ว่า พรรคจะต้องรับผิดชอบนโยบายที่ไม่ได้วิเคราะห์ผลกระทบอะไรก็เขียนอยู่เป็นหลักกว้าง ๆ แต่ที่นี้ว่า ในทางปฏิบัติจะอย่างไรให้เกิดมีผลในทางปฏิบัติจริง ๆ ได้อย่างนี้ แล้วเราก็มีเงินให้กับพรรคการเมือง ไซ้ใหม่ พรรคการเมืองเขาก็ควรจะต้องอบรมประชาชนด้วยว่าพรรคเราจะไม่ซื้อเสียง พวกเราอย่าไป สนับสนุนคนซื้อเสียงมันต้องช่วยกันหมด อันนี้ไม่ทราบว่าจะต่อจากกฎหมายพรรคการเมืองในส่วนอื่น จะเสริมอะไรได้ พอตีท่านยังอยู่ในระหว่างการทำอยู่ ลองฝากไปคิดต่อทำอย่างไร แล้วก็เจ้าหน้าที่ กกต. เองก็ไม่ใช่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตัว กกต. เองก็ไม่ใช่ ท่านเห็นคนซื้อเสียง ต่อหน้าท่าน ท่านก็ยังจับไม่ได้ อย่างมากท่านก็ถ่ายคลิปเอาไว้ ทำอย่างไรจะให้มีประสิทธิภาพ เพราะว่า การจับคนซื้อสิทธิขายเสียงต้องเร็ว กลไกที่ท่านคิดไว้ตอนนี้จะทำในลักษณะอย่างไร เอาเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเหมือนตำรวจไปด้วย หรือว่าจะจัดตั้งอย่างไร

ประธาน : ท่านภัทระจะถามอะไรครับ

นายภัทระ คำพิทักษ์ : จะมีคำถามแล้วก็มีความเห็นด้วยท่านประธานครับ คือผมว่า ไป ๆ มา ๆ มันมี ๓ เส้า คือเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความเป็นสถาบันของพรรคการเมือง แล้วก็เรื่องเงินของพรรคการเมือง ๓ อันนี้ปนกันแล้วก็ป็นหัวใจอยู่ในตัวกฎหมายฉบับนี้ ทีนี้ถ้าเรา จัดการเรื่องเงินไม่ได้ในความเห็นส่วนตัวผมเรื่องใหญ่ที่สุดคือเรื่องเงิน ถ้าเราจัดการเรื่องเงินไม่ได้ ความเป็นสถาบันที่เขาจะมีความเข้มแข็งขึ้น หรือว่าการมีส่วนร่วมในแง่ของการเป็นสมาชิกอะไรก็ตาม มันก็พูดไปอย่างนั้นละ คือว่าเป็นเรื่องลึกลับเจ้าทั้งนั้นไซ้ใหม่ครับ ถึงตัวพรรคการเมืองจะโปร่งใส ขนาดไหนคืออยู่ที่ระบบการเงินของพรรค ทีนี้ระบบการเงินของพรรคผมคิดว่าหัวใจสำคัญที่สุดคือว่า จะต้องทำให้อยู่ในระบบให้ได้ ระบบคือว่าทำให้ transaction ต่าง ๆ ต้องทำให้ตรวจสอบได้ คือถ้ามาอยู่ในระบบของการเงินต่าง ๆ แล้วสามารถตามเช็คได้ผมว่าอันนี้ประสบความสำเร็จแล้ว เมื่อก่อนนี้ตอนเลือกตั้งมีบางพรรคการเมืองใช้วิธีการว่าเรียกประชุมใหญ่พรรค แล้วเขาก็ทำเป็น กล่องไว้ว่าวันนั้นประชุมแล้วก็มาถือเงินไปเป็นกล่อง ๆ ผมยังขอเขาเก็บไว้เลยกล่องที่เขาใส่กับอันนี้ ยังขอเป็นที่ระลึกเขาไว้เลย

อันที่ ๒ ก็คือว่าการขนเงินออกนอกระบบที่ ๒ ที่ท่านพูดจะทำอย่างไรถ้าเงินซื้อเสียง กับเงินของพรรค เงินของพรรคอาจจะพยายามทำให้อยู่ในระบบให้ได้ เช่นว่าเขียนลงไปว่าจะต้องมี

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

การโอนหรือการทำอะไรอย่างนี้ ทำให้มีลักษณะเป็นบัญชีที่ผ่านระบบทางธุรกรรมเป็นปกติ ผมว่าต้องเอาผ่านตรงนั้นถึงจะย้อนกลับไปตรวจสอบได้ แต่ว่าเงินอันที่ ๒ ที่ท่านสมชัยพูดว่าเป็นการซื้อเสียงวิธีที่เขาทำกันจริง ๆ คือว่าเขาใช้รัฐมนตรีที่บางที่เป็นแกนนำพรรครัฐบาลใหญ่ อันนี้เกิดเรื่องจริงนั่งรถมีรถตำรวจนำไป ไซรด์ตู้ขนไป มีกองปราบนำหน้าด้วยไปถึงที่เลย ได้รับการอารักขาโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยนำไปของรัฐมนตรี แล้วจะแก้อย่างไรผมก็ยังไม่ออกโดยวิธีนี้คือมันไม่ได้เป็นการโอนผ่านไปแล้วมีตำรวจนำ ที่นี้ระบบของการซื้อเสียงแบบนี้ผมยังไม่ออกนี่ออกแต่ว่าหากแค่ลำพังของพรรคการเมืองทำให้ระบบโปร่งใสโดยผ่าน transaction ต่าง ๆ ผ่านระบบทางธุรกรรมการเงินปกติ ผมว่าอันนี้ต้องเขียนลงไปว่าการโอนการโอนเงินทำนี้ ซึ่งบางข้อที่ท่านพูดถึงเช่นจำนวนเงินจากตู้บริจาค อันนี้ยังมีอยู่ในมาตรา ๖๙ แล้วผมพยายามนั่งดู ๆ อยู่ก็คือว่าหมวดที่ว่าด้วยการบริจาคของพรรคการเมือง ผมว่าเราก็เขียนไว้ทันสมัยพอสมควร คือดีมากอยู่ limit ก็ค่อนข้างสูงว่าให้นิติบุคคลบริจาคได้ถึง ๑๐ ล้านบาทใช่ไหมครับ เพราะฉะนั้นเอาเข้าจริง ๆ ตัวเลขเหล่านี้เพียงพอไหม ซึ่งผมคิดว่าถ้าเรายอมรับความเป็นจริงเหมือนเมื่อวานนี้ที่ท่านภุมรัตน์เล่าให้ฟังว่าอย่างไรในต่างประเทศก็ถือทางเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมกันเลยว่า กลุ่มอุตสาหกรรมยากกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตอาวุธ ถ้าพรรคการเมืองพวกนั้น พวกนี้มา ผมก็ไม่แน่ใจว่าในต่างประเทศอาจารย์เจษฎ์จะไม่อยู่ เลยไม่รู้ limit ที่เขาให้บริจาคจริง ๆ เขาให้บริจาคเท่าไร อันนี้ก็เลยต้องขอความรู้จากทาง กกต. ว่าเท่าที่ผ่านมาเขาทำรายงานพวกนี้จากพรรคการเมืองใหญ่ ๆ ต่าง ๆ เขาทำรายงานแจ้งเรามาใหม่กว่ารายได้ที่เข้าสู่พรรคการเมืองส่วนใหญ่มาจากไหน แล้วถ้าเป็นไปได้ใหม่ที่เราจะเขยิบยอดทำให้โปร่งใส อยากบริจาคก็ทำให้บริจาคเยอะก็ได้ แต่ว่าเอาให้เข้าสู่ระบบให้หมด อันนี้คิดแบบอีกทางหนึ่งเลย อาจจะ ๕๐ ล้านบาทหรืออะไรผมไม่แน่ใจ แต่ลำพังทำให้ตัวพรรคการเมืองนั้นอยู่ได้ แต่ทำให้เข้าสู่ระบบอันนั้นเป็นวิธีคิดอีกแบบหนึ่งนะครับ ที่นี้เรื่องการเงินการทองของพรรคการเมืองจะพันไปบางอันท่านลองไปดูประสบการณ์ผมยังไม่ได้อ่าน ผมยังไม่ได้อ่านตัวกฎหมายละเอียด การเปลี่ยนหัวหน้าพรรคพรรคหนึ่งเคยมีการพูดถึงกันในที่ประชุมพรรคว่าให้จ่ายเงินมา ๒๐ ล้านบาทแล้วจะลาออกจากหัวหน้าพรรค เป็นเรื่องที่เขาเขียนและเปิดเผยกันอยู่แปลกมากเลยว่ามี การเปลี่ยนหัวหน้าพรรคจริง แต่ว่าไม่เคยมีเอาบทเรียนนั้นมาดูว่าแล้วมันผิดกันไหมอย่างนี้ มีข้อโต้เถียงกันต่อมาด้วยซ้ำว่าเช็คใบนั้นได้เข้าสู่พรรคจริงหรือไม่ เพราะคนรับบอกว่าเช็คใบนั้นไม่ได้เข้าพรรค คนให้บอกว่าเข้าพรรคเช็ค ๒๐ ล้านบาทใบนั้น

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ที่อันที่ ๒ ถัดมาก็คือที่ท่านอาจารย์พูดถึงเรื่องนโยบายหาเสียง ผมค่อนข้างเห็นด้วยว่าถ้าไป fix แล้วจะมีปัญหาพอสมควร แต่เราเคยอภิปรายกันในที่ประชุมว่าตอนทำรัฐธรรมนูญคือว่าช่วงเวลาจะเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่ท่านอาจารย์ผมเคยพูดกรณีของคุณยิ่งลักษณ์หาเสียงวันสุดท้ายฝนตกที่พูดถึงเรื่องรถน้ำมันดีเซล ผมว่าระยะเวลาของการหาเสียงกับการพูดเป็นเงื่อนไขสำคัญมาก ผมคิดว่าถ้าภายใน ๗ วันกำลังดี ๑๐ วันครับ ๗ วันอาจจะกระชั้นชิดไป ๑๐ วันถ้าเรื่องใหญ่แล้วก็เป็นเรื่องใหม่มีส่วนได้เสีย เราต้องกำหนดว่าภายในกี่วันถ้าคุณจะพูดเรื่องใหม่พูดไม่ได้ ถ้าเป็นเรื่องที่กระทบต่อเรื่องอะไรสำคัญ ๆ ถ้าเป็นนโยบายเฉพาะของคุณ แต่ถ้าจะเป็นอย่างที่ท่านอาจารย์ว่าก็คือพรรคโน้นทำอย่างโน้น พรรคนี้คุณก็จะทำได้ไหม อันนี้เป็นลูกติดพันซึ่งผมคิดว่าห้ามไม่ได้ แต่ถ้าเป็นเรื่องใหม่เลย จู่ ๆ พอวันสุดท้ายคุณประกาศบอกว่าจะลดราคาน้ำมันเบนซินใช้ไหมตอนคุณยิ่งลักษณ์ชนะเลยคืนสุดท้ายพลิกเลย ผมคิดว่าเวลาเรากำหนดด้วยเรื่องแล้วก็ระยะเวลาอันนี้จะมีส่วนสำคัญ

อันที่ ๓ ที่ผมคิดว่าผมยังไม่เห็นแต่ว่าเกิดขึ้นแล้วในประวัติศาสตร์ของเราคือว่าความยึดโยงระหว่างพรรคการเมืองกับกลุ่มการเมือง กลุ่มการเมืองโดย นปช. กิตติ โดย กปปส. กิตติเปิดเผยตัวมากแล้วมีการยึดโยงกัน แล้วผมคิดว่าเขาก็เสี่ยงด้วย เสี่ยงการทำผิดทางพรรคการเมืองโดยไปใช้วิธีการของกลุ่มการเมือง อันนี้เป็นนวัตกรรมที่ไปแล้ว ที่นี้เราเองเราทำพรรคการเมืองเราก็หวังว่าถ้าพรรคการเมืองที่ไม่ง่ายเกินไป ไม่ยากเกินไป อยากรู้คนที่อยู่ในท้องถนนต่าง ๆ แล้วมีอุดมการณ์ที่คิดคล้ายกันได้มาพัฒนาเป็นพรรคการเมืองน่าจะเกิดประโยชน์สุขและเกิดความปรองดองมากกว่า ที่นี้ถ้าเกิดว่ายังใช้ตัว nominee อยู่คือตัวกลุ่มการเมืองอยู่ แล้วยังทำอยู่ในลักษณะนี้ซึ่งบางทีก็โง่งงกันมากหลายอย่างที่เขาประกาศกันไม่ว่ากลุ่มไหนก็ตาม อันนี้ควรจะมีอยู่ไหม คือผมก็พยายามไปพลิก ๆ ดูเรื่องการกระทำความผิดของพรรคการเมือง การสิ้นสุดของพรรคการเมืองไป ท่านก็เคยเขียนไว้หลายอย่าง แต่ผมก็ไม่แน่ใจว่าพอเรื่องในกลุ่มการเมืองหลังจากรัฐธรรมนูญนี้ออกแล้วคำว่า กลุ่มการเมืองต่าง ๆ พวกนี้ยังเป็นวิธีการนี้อยู่ต่อไปหรือเปล่าหรือว่าเราจะมีวิธีการทำอย่างไรให้มันเข้าสู่ระบบไปเสีย ผมว่าถ้ากลุ่มการเมืองยังคงอยู่หรือว่าเราไม่ตัดขาดหรือมีความเชื่อมโยงให้มีความชัดเจนตรงไหนกับทางพรรคการเมือง อันนี้น่าจะเป็นปัญหาใหญ่ในอนาคตต่อไป ก็มีประมาณเท่านั้นละครับ

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ผมขออนุญาตเรียนว่าโจทย์ยากที่ว่าจะให้กลุ่มการเมืองจากการเคลื่อนไหวบนถนนมาสู่การเคลื่อนไหวในสภาคือก็เป็นวิธีการคิด แต่ว่าในทางปฏิบัติแล้วฝ่ายการเมืองเองเขามองเป็นสิ่งที่เขาอยากได้แล้วก็สิ่งซึ่งเขาจะใช้เป็นการสนับสนุนให้เขาทำงานให้เกิดความสำเร็จ คือเราจะวางกฎเกณฑ์กติกาอย่างไรก็แล้วแต่ไปไม่อยู่ในกระดังใช้แค่นี้ ปูจะไม่ยอมอยู่กระดังเขาก็จะหาทางที่จะหลุดออกไป หาทางที่จะไปวิธีการอื่น ๆ อีกตลอดเวลา เพราะฉะนั้นฐานของพรรคการเมืองซึ่งจะทำให้เกิดการดำเนินงานให้เกิดความสำเร็จเขาก็อาศัยทั้งวิชาเทพและวิชามาร วิชาเทพก็คืออยู่ระบบรัฐสภา วิชามารก็คือไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่อยู่ภายนอกซึ่งมาสนับสนุน ซึ่งสามารถทำผิดกฎหมายพรรคการเมืองได้โดยพรรคการเมืองไม่เกี่ยวข้อง หรืออาศัยสื่อมวลชนซึ่งขณะนี้ก็เป็นสื่อของพรรคการเมืองเต็มไปหมดที่จะออกรายการต่าง ๆ ปลุกกระตมผู้คน トラบใดก็ตาม ถ้านักการเมืองในไทยยังมีคุณภาพในทำนองแบบนี้ซึ่งจะอาศัยทุกวิธีการเพื่อให้ได้รับชัยชนะ การเขียนอย่างไรก็แล้วแต่ไม่สามารถจับปูใส่กระดังได้ผมมองแบบนี้ นะครับ เช่นเดียวกันกับเรื่องของการซื้อเสียงพรรคเองก็ไม่ปรารถนาจะซื้อเสียง แต่ถ้าหากว่าสังคมเป็นสังคมซึ่งยังต้องการเงินจากการเลือกตั้ง แล้วก็มองว่าการเลือกตั้งคือโอกาสของการได้เงินของประชาชน เรื่องของการที่จะต้องมีการใช้เงินนอกระบบ ซึ่งเราไม่รู้ว่าเป็นเท่าไรด้วยซ้ำก็ยังคงควบคู่กันไป ในภาคหนึ่งซึ่งเมื่อก่อนนี้เคยได้ยินซื้อเสียงว่ามีการใช้จ่ายเงินเพราะการซื้อเสียงเยอะ เดียวนี้สิ่งที่เกิดขึ้นจริงก็คือว่าก็ยังมีการซื้อเสียง แต่ว่าคนซื้อมากที่สุดไม่ชนะแค่นั้นเอง ประชาชนก็เอาเรื่องของนโยบายเข้ามาพิจารณาประกอบกัน เอาเรื่องของความนิยมที่มีต่อผู้นำพรรคเข้ามาประกอบกัน ซึ่งอันนั้นก็เป็นเรื่องของการที่เป็นพัฒนาการของการเมือง แต่ถ้าถามว่าไม่จ่ายได้ไหม ไม่จ่ายไม่ได้ ก็ยังมีอยู่ เพียงแต่ว่าเมื่อมีกลไกในการจ่ายต่าง ๆ ทำอย่างไรจะทัน ทำอย่างไรจะรู้ กระบวนการที่จะต้องมียาสีบ กระบวนการที่จะต้องมีความร่วมมือจากประชาชน กระบวนการที่จะต้องมีการนำจับ กระบวนการที่จะต้องการประชาชนเป็นพยาน กระบวนการที่จะต้องทำให้มีกฎหมายคุ้มครองพยานต่าง ๆ ก็ต้องสร้างขึ้นเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ดังกล่าว หรือกระบวนการตรวจสอบ transaction ในเชิงของเงินนอกระบบต่าง ๆ ก็ต้องอาศัยอย่างกลไกอย่าง ปปง. เพื่อที่จะไปดูว่าบุคคลสำคัญของพรรคการเมืองต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยก็ตามซึ่งเขาอาจจะเป็นนายทุนแล้วก็ไม่สังกัดพรรคด้วยซ้ำก็อาจจะเป็นส่วนในการสนับสนุน เพราะฉะนั้นกระบวนการในการหาข่าว แล้วก็การตรวจสอบเส้นทางทางการเงินต่าง ๆ ก็เป็นกลไกที่ต้องช่วยกันดูคงไม่สามารถที่จะ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

วีซีรี ๓/๙

อาศัยกลไกในระบบได้เพียงอย่างเดียว สิ่งที่ กกต. ดูได้ขณะนี้ดูได้ก็คือสิ่งที่เป็นรายงานทางการเงิน
ที่พรรคการเมืองแจ้งเข้ามาแล้วเราก็ใช้คำว่า จับปลาชีวปลาสร้อย แล้วก็จับคนซึ่งเชื่อ ๆ ซ่า ๆ
ใช้อย่างนี้แล้วกัน คือทำรายงานไม่ครบ หรือว่าใช้จ่ายเงินไปแต่ไม่ส่งรายงานก็เป็นความผิดไป -----

- ๔/๑

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

แต่ว่าสิ่งซึ่งเป็นตัวการใหญ่ของการที่ค่าใช้จ่ายอีกก้อนหนึ่งมหาศาล ๑ เขตใช้เงิน ๑.๕ ล้านบาท ในการหาเสียง แต่อีก ๓๐ ล้านบาทเพื่อซื้อเสียงนี้เราทำอะไรไม่ได้ เราทำได้เพียงแค่ ๑.๕ ล้านบาท ที่ว่าถ้าคุณส่งรายงานไม่ครบเราก็เล่นงานคุณแค่นั้นเอง เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็ต้องเป็นเรื่องของการที่ต้องมีกลไกอื่นประกอบเข้ามา อันนี้ก็คือสิ่งซึ่งเกิดขึ้นจริงและเป็นบรรยากาศที่เกิดขึ้นครับ ผมยกตัวอย่างในภาคหนึ่งของประเทศไทย แม้ลูกหลานทำงานในกรุงเทพฯก็ตาม เขาไม่ประสงค์ให้ลูกหลานย้ายทะเบียนบ้านมาอยู่กรุงเทพฯ เขาบอกว่าให้คงทะเบียนบ้านไว้ที่บ้านเขา เพราะว่าการมีชื่อในทะเบียนบ้านหมายถึงเวลาที่มีการเลือกตั้งหวัคະແນຈະມາຄາມວ່າบ้านนี้กี่คน ค่าซื้อเสียงเท่าไรก็เอาจำนวน ๕ คุณเข้าไป ถึงเวลาเลือกตั้งจริงก็จะมีรถตู้ที่รับจากกรุงเทพฯ ไปถึงจังหวัด นั่งฟรีแล้วก็ไปเลือกตั้งกัน ดังนั้นก็คงจะเป็นเรื่องที่ว่าเราเองจะต้องสร้างสิ่งที่เรียกว่า เป็นความตื่นตัวในหมู่ประชาชน ให้ประชาชนรู้ถึงผลเสียของการซื้อเสียง และการลงทุนทางการเมืองของนักการเมืองแล้วมาเอาคืนในเชิงที่เกิดผลเสียต่อประเทศชาติ อันนี้ก็ต้องพยายามสร้างในสิ่งที่เกิดขึ้น แต่ภาพที่ผมพูดทั้งหมดนี้ยังเกิดขึ้นจริง แม้ว่าจะมีการเลือกตั้ง คราวหน้าก็ยังคงเกิดขึ้นครับ เพียงแต่ว่าต้องมีประชาชนที่แจ้งเบาะแส แต่ที่ผ่านมานั้นประชาชนไม่แจ้งเพราะอะไร ถ้าแจ้งแล้วเป็นภัยกับเขา แจ้งแล้ว กกต. คุ่มครองอะไรเขาได้บ้าง แจ้งแล้ว เขาอยู่ในหมู่บ้านไม่ได้ หรือว่าแจ้งแล้ว กกต. ไม่จัดการอย่างจริงจัง แล้วเรื่องอะไรจะเปลืองตัว เพราะฉะนั้นก็เลยเกิดเป็นภาพว่าพูดไปสองไพเบี้ยก็นึ่งเสียดีกว่าครับ ผมก็พยายามสร้างกลไก เท่าที่จะสามารถทำได้ครับ

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ผมติดใจสิ่งที่คุณภักดิ์พูดถึงเรื่องการที่มีรถขนเงิน เป็นตู้ ๆ แล้วก็มีการวนหน้า ผมได้ยินเขาเล่ามาโดยตลอดว่าเงินพวกนี้เป็นเงินเหมือนกับที่เขาฝังใต้ดินไว้ ผมไม่รู้ว่ามียังไงจริงหรือเปล่าครับ แต่ถ้าพูดถึงเงินที่ออกมาจากในระบบ เพื่อไปใช้นอกระบบนี้มันน่าจะมีสิ่งที่ตรวจจับหรือติดตามได้อย่างนั้นหรือเปล่า เพราะอย่างในของ กกต. เวลาเขาจับเรื่องเกี่ยวกับการปั่นหุ้นหรืออะไร ผมก็ยังเห็นว่าเขาจับได้ดีจริง ๆ แล้วคนนั้นก็ต้องรับสารภาพต่าง ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเราพูดถึงเรื่อง ปปง. ที่ว่า ๒ ล้านบาท ต้อง report ก็ยังเป็นกลไกอันนั้นหรือเปล่า คือด้วยเหตุที่ผมไม่รู้จริง ๆ ว่าเกิดได้อย่างไร ก็เลยนึกไม่ออกว่าจะทำอะไรได้บ้าง

นายภักดิ์ คำพิทักษ์ : ผมเข้าใจว่าคงเป็นเงินที่เขาเอาไว้ในบ้านนะครับ เพราะว่า

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ขนาดทหารที่ปฏิวัติเขาก็ยังเล่าไปถึงนักการเมืองเลยที่ว่าเปิดผนังตู้ออกมาจะครับ คืออันนี้เขาไปดูจริงครับ แต่การชนเขาก็ใช้รถนำอย่างที่ผมว่า ซึ่งอันนี้เขาจะทำกันเวลาเลือกตั้ง ผมเห็นว่าหน่วยที่จะช่วยทาง กกต. ได้มากคือธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเขาจะรายงานตัวปริมาณเงินที่เข้าไปสู่ท้องตลาดในแต่ละพื้นที่ว่ามีความผิดปกติมากน้อยอย่างไร มีแบงก์ใหม่แบงก์เก่าจะครับปกติช่วงใกล้เลือกตั้งเขาก็ทำอยู่เหมือนกัน ที่ผมสนใจคือเงินที่อยู่ในระบบของพรรคการเมืองเรียนถาม กกต. เมื่อสักครู่นี้ว่าเท่าที่ทำมาแต่ละพรรคเขา report อย่างไร ถ้ารายได้ร้อยเปอร์เซ็นต์เขาอยู่พรรคใหญ่ประมาณกี่ล้านบาท แล้วเขาได้มาจากเงินบริจาคของสมาชิกเท่าไร ก็เปอร์เซ็นต์แล้วถ้าเงินมาจากการบริจาคเป็นส่วนใหญ่มันก็ควรจะขยับเพดานทำให้โปร่งใสไหม แล้วถ้าเราไปคิดถึงระบบของการจดทะเบียนห้วคณะแนด้วยนะครับ คือเราได้รับข้อเสนอจากประชาชนมาว่าให้ขึ้นทะเบียนห้วคณะแนของนักการเมืองในท้องที่ ถ้าเอาระบบพวกนี้เข้ามาใส่ทำให้เปิดเผยมากขึ้นจะช่วยได้ไหม

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ท่านสมชัยครับ ไม่ทราบว่าคุณนี่เงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองของเรามีอยู่ประมาณเท่าไรครับ

นายกิตติพล พัคฆเดชาพันธ์ (ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง) : ปัจจุบันกองทุนเรามีเงินอยู่ในระบบเงินทุนหมุนเวียน ๑,๑๐๐ กว่าล้านบาทเศษครับ

ประธาน : ตอนที่การเมืองยังเดินหน้าอยู่ปกติใช้ปีละเท่าไร

นายกิตติพล พัคฆเดชาพันธ์ : โดยปกติจะได้รับงบประมาณจากทางรัฐบาลมาประมาณปีละ ๓๐๐-๔๐๐ ล้านบาทครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : แล้วในกรณีพรรคการเมืองที่ว่างจมาเฉพาะกิจ และไม่เคยมารายงานเรื่องรายรับรายจ่าย report ให้ทาง กกต. ทราบว่าเราไปยุบพรรคเขาแล้ว อันนี้เราไปตามเก็บเงินที่เขาเบิกไปใช้ส่วนตัว แต่ไม่ได้ใช้เพื่อกิจการทางการเมือง ตรงนี้เราตามไปเก็บหรือเปล่า แล้วมีกฎหมายว่าด้วยการนี้หรือเปล่าว่ากรณีที่เขาใช้ผิดวัตถุประสงค์ กกต. สามารถเรียกเก็บพร้อมดอกเบี้ย หรือมีการลงโทษในภายหลังหรือเปล่าครับ

นายกิตติพล พัคฆเดชาพันธ์ : กราบเรียนที่ประชุมอย่างนี้ครับว่า ตั้งแต่มีกองทุนของเรามาตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ ก็แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนครับ ส่วนที่ ๑ คือตอน พ.ร.บ. ๒๕๔๑ พรรคการเมืองที่ถูกดำเนินคดี เวลาไปดำเนินคดีจริง ๆ แล้วถึงแม้ว่าหลายคนจะมองว่าเงินตัวนี้

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

เป็นเงินของรัฐบาล เงินของประชาชน ตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ แต่ว่าในกฎหมายเวลาไปถึงชั้นอัยการก็จะบอกว่าไม่มีบทกำหนดโทษตรงไหนเลยที่ว่าจะให้ไปเรียกเงินคืนกับพรรค ซึ่งในส่วนของ พ.ร.บ. ๒๕๕๐ ก็กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นมาว่าให้กรรมการบริหารพรรคทุกคนมีส่วนรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม กรณีนี้เวลาตัดสินแล้วก็จะไปดำเนินคดีกับกรรมการบริหารพรรค เพียงแต่ว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทั้งหมด ๔๐-๕๐ ล้านบาทที่เราเรียกเงินคืนแล้วไม่สามารถเรียกเงินคืนได้เลยครับ เพราะว่ากระบวนการในชั้นที่ กกต. ส่งไปที่อัยการ อัยการแต่ละคนจะใช้เวลายาวนาน ๒. พอมีการเปลี่ยนแปลงในชั้นอัยการ อัยการบางคนก็มีมาตรฐานในการดำเนินการแตกต่างกัน มันก็ทำให้เกิดปัญหาในการเรียกเงินคืน สรุปแล้วตั้งแต่เริ่มมานี้้น้อยมากที่จะได้รับเงินคืนจากพรรค

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม : ในทางแก้ไขกฎหมายเราก็ได้แก้ไข ปัญหาจุดนี้ในร่างมาตรา ๘๑ ให้ไม่มีอายุความจะได้ไม่มีปัญหาในทางกฎหมาย แล้วก็ในบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๔๗ ก็ให้ดำเนินคดีเรียกเงินคืนเช่นนี้ต่อไปอีกประมาณ ๓๐ กว่าล้านบาทครับ

นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ : เรียนถามอาจารย์สมชัยนะครับ ผมอยากจะทราบว่าคนที่บริจาคเงินให้พรรคต้อง declare ไหม ตรงนี้จะมี ๒ ประเภท คือ ๑. การบริจาคจากนอกประเทศ ถ้ามีการส่งเงินจากต่างประเทศเข้ามาให้แล้วจะเปิดเผยหรือไม่ก็แล้วแต่ ถ้าเราไปรู้มาในกรณีอย่างนี้ต้อง declare ไหม ๒. ผู้บริจาคในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักธุรกิจใหญ่ ๆ ซึ่งมีอยู่ไม่กี่ราย แต่เป็นที่รู้กันว่าทุกครั้ง ย้อนหลังไป ๓๐ ปีเขาก็บริจาคเงินให้กับพรรคการเมือง คนเหล่านี้เมื่อบริจาคแล้วต้อง declare ไหม เขาต้อง declare หรือพรรคต้อง declare เพราะบางคนไม่ได้บริจาคเงินให้พรรคเดียว แต่เขาจะแตะไว้ทุกพรรค พรรคไหนขึ้นมามีอำนาจหรืออะไรต่าง ๆ เขาก็จะได้อยู่ตลอดเวลา สมมุติถ้า declare ผมเข้าใจว่าอ่านในนี้การบริจาคเงินเอาไปหักภาษีได้ใช่ไหมครับ ถ้า declare แล้วเขาบริจาค ๕๐๐ ล้านบาท แต่เขาบอกว่า ๓๐๐ ล้านบาท อย่างนี้มันก็ต้องมีมาตรการในการลงโทษ ไม่อย่างนั้นก็จะโกหกกันไปเรื่อย ๆ อย่างน้อยการเมืองบ้านเราทำอย่างไรจะให้เกิดความโปร่งใสเพิ่มขึ้น แล้วผมคิดว่ามันเป็นสถานการณ์ใหม่ขึ้นมาแล้ว จะทำอะไรก็ทำเสียในช่วงเวลานี้เพื่อจะได้ให้การเมืองดีขึ้นครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : คือการรับเงินจากต่างประเทศจะทำไม่ได้ครับ คนต่างชาติไม่สามารถที่จะบริจาคเงินสำหรับพรรคการเมืองในไทยได้ ส่วนคนไทยในต่างประเทศก็ถือว่าเป็นคนไทยนั่นแหละครับ ตรงนี้ก็สามารถบริจาคได้ตามปกติแต่ไม่เกิน ๑๐ ล้านบาท ต่อปี ซึ่งการบริจาค

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ดังกล่าวนี้ทางพรรคการเมืองจะต้องทำหนังสือแจ้งให้ทาง กกต. ทราบเป็นรายเดือน เพื่อให้พรรคสามารถ operate งานต่าง ๆ ได้ ส่วนการที่ว่าถ้าบริจาคแล้วไม่เข้าระบบพรรค ไม่ได้เข้าบัญชี อันนี้ก็เป็นเรื่องของเงินนอกระบบ การที่นักธุรกิจ ๑ คนจะไปให้ทุกพรรคเพื่อชื่อเสียง อันนั้นเราก็ตรวจสอบไม่ได้ แต่ถ้าให้พรรคอย่างเป็นทางการแล้วพรรคก็ต้องส่งรายงานกับเรา ก็ขึ้นอยู่กับหลักการว่าถ้าเข้าตามช่องก็ report ตามช่องได้ แต่ถ้าไม่เข้าตามช่องก็ไม่ว่าอยู่ตรงไหน อันนี้ก็เป็นเรื่องของกระบวนการในการตรวจสอบเส้นทางทางการเงิน ซึ่งก็เป็นเรื่องของการที่อาจจะต้องใช้อำนาจอื่นเข้ามาช่วย กกต. ก็ต้องขอความร่วมมือกับทาง ปปง. ในการตรวจสอบเส้นทางทางการเงินต่าง ๆ และต้อง mark เป็นคน ๆ ใ้ไปว่าคนนี้มีค่าใช้จ่ายเงินต่าง ๆ อย่างไร ไปที่ไหนต่าง ๆ อย่างไรบ้าง แต่ก็ยังไม่มั่นใจว่าจะสามารถดูแลทั้งหมดได้หรือไม่

นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ : ขออนุญาตถามต่อครับ คือส่วนใหญ่แล้วกราฟจะขึ้นในช่วงก่อนการเลือกตั้ง หรือในช่วงที่มีวิกฤติทางการเมืองซึ่งจะนำไปสู่การยุบสภา แล้วก็จะมี การเลือกตั้ง การรายงานของพรรคการเมืองก็เข้ารายงานตามปกติอย่างที่ท่านว่า วันนี้มีใครมาบริจาคก็ล้านบาทก็แล้วแต่นะครับ ที่นี้เราจะเช็คได้อย่างไร ถ้าเอ่ยชื่อคนนะครับ นักธุรกิจบริจาคเงินให้ ใคร ๆ ก็รู้อาจจะเท่าไร แล้วหัวหน้าพรรคถ้ามันจะเรียกเงินจากพวกนี้มันไม่เรียกแค่นี้ มันจะเรียกตัวเลขอย่างน้อย ๓ ตัวขึ้นไป ที่นี้ตรงนี้อาจเกิดจับได้ว่ามีการโกหกกัน แจ้งเท็จหรือข้อมูลบิดเบือนอะไรต่าง ๆ มันมีกฎหมายลงโทษไหม ถ้าไม่มีกฎหมายลงโทษมันก็ทำกันได้ง่าย

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม : ถ้าหากเป็นผู้สมัคร ส.ส. นะครับ ปิดบัญชีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งก็มีโทษคดีอาญาและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนะครับ ส่วนพรรคการเมือง ถ้าหากมาทำอย่างว่าจริงมันจะพบตอนขั้นตอนตรวจสอบงบการเงินตอนสิ้นปีนะครับ จะมีคณะกรรมการ คณะบุคคลจากกรมบัญชีกลางหลาย ๆ หน่วยงานนะครับ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมาตรวจ ปปง. มาตรวจงบการเงินของพรรค ซึ่งตามกฎหมายปี ๒๕๕๐ จะอยู่ในมาตรา ๔๗ เมื่อพรรครายงาน มาตอนสิ้นปี งบการเงินเข้าที่ประชุมใหญ่แล้วรายงานมา นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเขาจะแต่งตั้งบุคคลที่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับระบบการเงิน มาตรวจสอบเส้นทางทางการเงินของงบการเงินตรงนี้ แล้วก็ประกาศให้สาธารณชนทราบ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตครับ เห็นท่านสมชัยพูดถึงส่ง ปปง. ตรวจสอบเส้นทางทางการเงิน ตอนที่ผมอยู่ก็เคยส่งให้ ปปง. ไปตรวจเส้นทางทางการเงินหลายรายที่เรา

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ดำเนินคดีแล้วก็ให้ใบแดง คือเราส่งสม้ยนั้นแล้วก็ไม่ทราบว่าเป็นอย่างไร แล้ว ปปง. ทำได้จริงหรือเปล่า เพราะตอนที่เราแจ้งไป ปปง. นี้ปรากฏว่าไม่ดำเนินการสักเรื่องหนึ่ง จนกระทั่งเราพ้นตำแหน่ง เลยไม่รู้ว่่าตอนนี้ ปปง. ทำบ้างไหม

ประธาน : เขาก็ทำครับ แต่ทำตามที่เขาอยากจะทำ ตอนนี้กำลังถกอำนาจลงไป น่ากลัวครับ ส่วนใหญ่เป็นเงินนอกระบบซึ่งที่พูดกันก็รู้กันอยู่ทั่วไปว่าใช้วิธีเป็นแบบหัวเมืองขึ้น ใครอยากจะเป็นรัฐมนตรี คนนั้นก็ต้องดูแล ส.ส. เท่านั้นเท่านั้น ถ้าชี้เกียดดูแลก็เอาเงินให้หัวหน้าพรรคไป ตำแหน่งรัฐมนตรีก็ขายเราก็ได้ยืนกันอยู่ แต่ว่านั้นจะสร้างกลไกอย่างไรถึงจะให้ กกต. มีเขี้ยวเล็บ แล้วเขี้ยวเล็บจะไม่ใช่เป็นแบบที่บางคนในฟอกเงินเอาไปใช้ อันนั้นก็น่ากลัว มันเป็นดาบสองคมเหมือนกัน ก็หวังว่าเราจะคิดกันออกนะครับ ที่นี้ตัวเจ้าหน้าที่ กกต. เองที่อยู่ประจำจังหวัดก็มีส่วนสำคัญมาก ๆ เพราะว่าเสียงชกหนาหูมากขึ้น ทั้งตัวเจ้าหน้าที่และตัว กกต. จังหวัดเป็นตัวทำให้การเลือกตั้งนั้นขาว เหลือง หรือแดง ที่เขาพูด ๆ กันอยู่ว่าถึงจะไปเลือกตั้งสุจริตก็ต้องจ่ายเงิน เพราะไม่อย่างนั้นก็จะถูกรายงานมาว่าไม่สุจริตก็ต้องวิ่งเต้น ซึ่งตัวนี้จะต้องหาหนทางเหมือนกันครับ คือมันมองจากฝ่ายการเมืองฝ่ายเดียวก็ไม่ได้ ตัวของเจ้าหน้าที่เองก็เป็นส่วนสำคัญครับ เพราะเงินพวกนี้เป็นเงินสดและเป็นเงินนอกระบบที่ติดตามจับยาก คือถ้าเราจับได้สักรายหนึ่งก็จะพูดได้เต็มปากเต็มคำว่าพรรคคุณไม่ควรเป็นรัฐบาลแล้วเพราะไว้วางใจไม่ได้เลย เดี่ยวเราคงต้องช่วยกันคิดว่าจะใส่กลไกอะไรลงไป จะตัดกลไกอะไรออกเพื่อที่จะทำให้การทำงาน work ขึ้น การเลือกตั้งอาจจะต้องมี special force ที่ทำหน้าที่ในการหาข้อมูลโดยคนที่เชี่ยวชาญแต่ละด้าน เช่นอาจจะยืมคนจาก สตง. ธนาการแห่งประเทศไทยหรือแม้กระทั่ง ปปง. บางกลุ่ม แล้วเดี๋ยวค่อยไปถามอาจารย์อุดมว่ากลุ่มไหนวางใจได้บ้าง แล้วก็เอาพวกนี้แฝงตัวลงไป ถ้าจับได้ก็เอาเงินมาแบ่งกันก็ได้ มันอาจจะเป็นแรงกระตุ้นได้ แล้วเดี๋ยวค่อยหาทางกัน ท่านมีอะไรเพิ่มเติมอีกไหม เชิญครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : เท่าที่ผมดูนี้เวลาที่เราร่างกฎหมายอะไรออกมาสักฉบับหนึ่งก็จะมีทั้งคนได้และคนเสีย ฝ่ายได้เขาก็คิดแบบหนึ่ง ฝ่ายเสียคิดแบบหนึ่ง แล้วเวลาที่ฟังการให้สัมภาษณ์ของฝ่ายการเมืองในช่วงปัจจุบันนี้ ผมเห็นประเด็นชัดเจนครับ ฝ่ายที่เคย boycott เลือกตั้งก็จะบอกว่าไม่ลงเลือกตั้งครั้งหนึ่งแล้วต้องสิ้นสภาพพรรค นี่คือตัวอย่างที่พูดในมุมมองนี้ ฝ่ายที่มีคนสนับสนุนจากต่างประเทศก็จะพูดประโยคว่าการที่ในกฎหมายพรรคการเมือง

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ไประบุว่า ห้ามไม่ให้คนซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับพรรคมาทำการสนับสนุนพรรคจากภายนอกอะไร ทำนองแบบนี้ก็ไม่เห็นจะบังคับได้จริง เพราะฉะนั้นผมคิดว่าวิธีการคิดของพรรคการเมือง ก็ยังเป็นการคิดในมุมที่แคบบนประโยชน์ของตัวเอง ว่าตัวเองได้อะไรเสียอะไร ในส่วนของ ทาง ทรธ. เอง ซึ่งคงจะต้องเป็นฝ่ายที่ดูจุดที่เหมาะสมว่าอะไรเป็นสิ่งที่ประโยชน์ ผมก็ต้อง ขออนุญาตว่าประเด็นสำคัญที่ กกต. concern ก็คือ ๑. ทำอย่างไรให้พรรคเข้มแข็งเป็นสถาบัน ๒. ทำอย่างไรให้กระบวนการในการคัดผู้สมัครเป็นการที่จะสามารถคัดคนอย่างมีคุณภาพ ไม่ใช่เรื่องของการที่หัวหน้าพรรคเป็นฝ่ายชี้ว่าจะเอาใคร แล้วก็ประชาชนไม่มีส่วนร่วมเลย ๓. เรื่องของนโยบายที่ได้กราบเรียนไปว่าทำอย่างไรให้นโยบายดังกล่าวเป็นนโยบายที่ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อประเทศชาติ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือหายนะแก่ประเทศในอนาคต ส่วนกลไก ในการที่จะทำให้เกิด ๓ อย่างนั้นก็แล้วแต่จะออกแบบ อยู่ที่ความพอดีว่าตั้งไปก็จะเป็นผลเสีย หย่อนไปก็จะเป็นลักษณะของการที่ไม่สามารถก่อให้เกิดผลได้อย่างแท้จริง ส่วนประเด็น ของการที่จะกำกับดูแลให้เกิดความสำเร็จนั้นก็ขออนุญาตยืนยันว่าไม่ว่าจะออกแบบอย่างไรก็แล้วแต่ กกต. ก็ยินดีที่จะดำเนินการตามกลไกที่ออกแบบ ส่วนประเด็นที่ว่าคนของ กกต. เองถ้าเป็นปัญหา อันนั้นเราก็พยายามจะให้เกิดความเข้มงวดที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ แต่อย่าง case ของ กกต. จังหวัด ก็จะมีมุมมอง ๒ มุม ซึ่งแตกต่างกันตรงข้ามกันตลอด ถึงได้บอกว่าต้องอาศัยคนในพื้นที่ที่มี ศักยภาพในการทำงาน เช่นต้องไปอาศัยรองผู้ว่า ต้องอาศัยผู้กำกับ ต้องอาศัยคนของมหาดไทย มาช่วยเป็น กกต. จังหวัด แต่อีกฝ่ายหนึ่งก็บอกว่าคนเหล่านี้ไม่ใช่หรือ กว่าจะเติบโตมาในจังหวัด ก็ต้องไปพึ่งผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ต้องไปอิงนักการเมืองในพื้นที่ ตรงนี้ก็เป็นเรื่องของจุดที่จะต้องหา ความสมดุลเหมือนกันว่า สิ่งซึ่งการจัดการดังกล่าวจะจัดการอย่างไรเพื่อให้ได้ผลในทางที่ดีที่สุด และยืนยันว่า กกต. เองก็พยายามพัฒนากลไกต่าง ๆ เท่าที่ทำได้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประธาน : ถ้ามลวงหน้าชนิดหนึ่งครับ กกต. จังหวัดที่เราคัดเลือกไว้ ๕ คน ถ้าไม่มีการเลือกตั้งนี้ธรรมดาทำอะไรครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : คือในกรณีซึ่งไม่มีการเลือกตั้ง ช่วงนี้ก็จะยังไม่มีงาน ที่เป็นงานหลัก

ประธาน : กกต. ที่ว่าทุกจังหวัดจะมี ๕ คนนะครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ตอนนี้เหลือแค่ ๑๔ จังหวัด ที่หมดสภาพไปแล้วครบวาระ เราก็ก็นำไปเลยครับ ไม่ได้ตั้งใหม่ก็เหลือแค่ ๑๔ จังหวัด ใน ๗๗ จังหวัด

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ประธาน : ในช่วงเลือกตั้งพวกนี้จะทำอะไร

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ก็จะเป็นฝ่ายที่คอยอำนวยความสะดวกทุก ๆ เรื่องเหมือนกับ
คนของ กกต. กลาง ๕ คน ก็จะแปรสภาพไปเป็น กกต. เขตเพื่อดูแลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่

ประธาน : แต่ละเขตก็ยังมี กกต. อีก ๕ คนใช่ไหม

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ใช่ครับ

ประธาน : ซึ่งมีเฉพาะตอนเลือกตั้ง

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ใช่ครับ

ประธาน : แต่ กกต. จังหวัดจะมีอยู่ประจำ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : มีอยู่ตลอดไปครับ

ประธาน : บทบาทของ กกต. เขต กับ กกต. จังหวัดในแง่มุมของการป้องกัน
และปราบปรามการซื้อเสียงมีมากน้อยแค่ไหน

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ถ้ามองในมุมของผมก็ไม่เห็นด้วยที่จะเอาข้าราชการ
ประจำที่มีตำแหน่งระดับสูงในจังหวัดมาทำหน้าที่เป็น กกต. จังหวัด หรือ กกต. เขต เพราะผมคิดว่า
โดยการเป็นข้าราชการที่อยู่ในพื้นที่ก็จะมี ความผูกพันเกี่ยวข้องกับทางการเมือง เพราะฉะนั้น
การทำงานของบุคคลที่เป็นข้าราชการนั้นจะทำงานเพื่อให้งานเสร็จเท่านั้น หมายความว่าปิดหีบได้
ตรงเวลา และนับคะแนนเสร็จ ส่งรายงานผลเสร็จ แต่การทำงานในเชิงรุกเพื่อให้เกิดการแก้ไข
ป้องกันการซื้อเสียงต่าง ๆ เหล่านี้จะไม่คิดทำ เพราะถ้าทำแล้วกระเพื่อมในพื้นที่ ท้ายที่สุด
ก็เป็นผลเสียกลับมาที่ตัวเอง ดังนั้นวิธีการคิดของผมซึ่งอาจจะแตกต่างจาก กกต. ท่านอื่นนะครับ
ผมไม่เคยคิดพึ่งรองผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่เคยคิดพึ่งผู้กำกับ ไม่เคยคิดพึ่งศึกษานิเทศก์ แต่ผม
คิดพึ่งกลไกภาคประชาสังคมในพื้นที่ที่จะเลือกกันเข้ามา ๕ คน แล้วก็ไม่ต้องเกรงใจใคร แล้วก็
มาคอยกำกับดูแลการทำงานของสำนักงาน กกต. จังหวัดในพื้นที่นั้นให้เป็นไปด้วยความสุจริต
และเที่ยงธรรม นี่คือ model ที่ผมคิด แต่การออกแบบดังกล่าวปัจจุบันนี้ได้พยายามออกแบบว่า
ถ้าจะมีการเลือกตั้ง กกต. จังหวัดก็จะขอให้มีคนที่มาจาก ๕ สาย ซึ่งประมาณสัก ๒ ใน ๕ สายนี้
จะมาจากภาคประชาสังคม และที่เหลือก็จะเป็นสายผู้เชี่ยวชาญด้านปกครอง ผู้เชี่ยวชาญ
ด้านเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินต่าง ๆ ก็ยังคงอยู่ แต่กระบวนการในการคิดและการเลือก
ของ กกต. ๕ คนนี้เวลาจิ้มที่ไรก็จะจิ้มรองผู้ว่าราชการจังหวัด จิ้มที่ไรก็จะจิ้มผู้กำกับ อะไรก็แล้วแต่

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

กุลนิษฐ์ ๔/๘

ทำนองนี้ซึ่งเป็นคนที่มีการแบ่งหน้าที่โดยมุ่งหวังว่าคนเหล่านี้เมื่อมาเป็น กกต. จังหวัดแล้วจะสามารถ
สั่งการได้ เอาบุคลากร เอาตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าวนี้มาช่วยในการอำนวยความสะดวกให้เกิดความสำเร็จ
คือจัดเลือกตั้งสำเร็จ แต่ไม่ได้หมายความว่าแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิสำเร็จ เพราะทุกคนไม่ต้องการ
ทำเรื่องพวกนี้ ถ้าทำเมื่อไรวันหลังก็กระเพื่อมมาถึงตัวเขาเอง ถ้านักการเมืองคนนั้นชนะเลือกตั้ง
แล้วคุณไปเล่นเขา วันหลังเขาก็มาเล่นคุณ เพราะฉะนั้นตรงนี้เป็นปัญหาในเชิงของงูกินหางแบบนี้ครับ
อันนี้ก็จะ เป็นวิธีการคิดที่แตกต่างจากของ กกต. ท่านอื่นครับ

- ๕/๑

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ประธาน : เชิญอาจารย์จรีศรีครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ ขอถามอาจารย์สมชัยนิดหนึ่งคือว่าถ้าเป็น เช่นนั้นจำเป็นไหมคะที่จะต้องมี กกต. ถาวรประจำจังหวัด สมมุติว่าเราทำเป็นแบบเฉพาะกิจ ก่อนเลือกตั้งแค่นั้นเอง แล้วก็ใช้สูตรของหลายภาคส่วนมารวมกันแล้วทำหน้าที่เฉพาะครั้งแทนที่จะเป็นตำแหน่งถาวรจะทำให้เสียหายอะไรไหม อันนั้นคำถามที่ ๑ นะคะ

คำถามที่ ๒ ถ้าเอาคนอื่นเวียนมาได้ไหมคะ สมมุติว่าเป็น pool ของคนที่อยู่ด้วยกัน แล้วเวียนมาจังหวัดต่าง ๆ จับฉลากไม่ต้องไปอยู่ที่นั่น ไม่ต้องคนที่นี่มาทำงานเฉพาะกิจอันนี้จะทำให้เป็นกลางโปร่งใสมากขึ้นไหม ที่นี้อีกประเด็นหนึ่งที่ห่วงใยเมื่อสักครู่นี้ฟังอาจารย์สมชัยพูดสมัยอยู่ PNET รู้สึกทำงานในเชิงรุก เมื่อสักครู่นี้ฟังพูดบอกว่ารู้ว่าเขาโกงกันอย่างไร ประชาชนอย่างไร แม้กระทั่งรู้ว่าเอารถมารับคนไปจังหวัดต่าง ๆ ไปลงคะแนนเสียงแต่ทำอะไรไม่ได้ ทำไม่ไม่คิดหาวิธี บางอย่างที่จะมาป้องกันเหตุเหล่านี้เกิดขึ้น เพราะเป็นหน้าที่คิดว่าเป็นหน้าที่แล้วยังหม่อมอยู่ทำงานในเชิงรุกช่วยคิดหาวิธีได้ไหมว่าจะทำอย่างไรที่จะให้ป้องกันสิ่งเหล่านี้ ดิฉันเชื่อว่าอย่างที่ท่านประธานพูดถ้าจับได้สักหนึ่ง case สอง case ก็จะทำให้คนมีความกลัวน้อยลง

คำถามที่ ๓ มีคนมาเสนอดิฉันหลายคนบอกว่าก่อนเลือกตั้งเป็นไปไม่ได้ไหมที่จะเอาเงินไปเปลี่ยนแบงก์ก็ต้องขอความร่วมมือจากธนาคารแห่งประเทศไทยว่าธนบัตรของเราอาจจะเสียเงินเยอะพิมพ์ใหม่ แต่ให้เปลี่ยนหมดเลยพวกเงินนอกรอบระบบคนจะได้ไม่กล้ามาแลก ถ้าสมมุติว่าจะไปแลกไม่ทันอะไรอย่างนี้ให้ช่วงเวลาแลก ๒ อาทิตย์ก่อนเลือกตั้งแล้วก็มาแลกกัน ถ้าแลกเยอะแบงก์ก็จะมี record ไว้อะไรอย่างนี้ คือฟังดูตอนแรกดิฉันว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ ที่นี้ตอนหลัง ๆ มานั่งคิดว่ามันอาจจะเป็นทางออกหรือไม่สำหรับเฉพาะหน้าในขณะนี้ ขอขอบคุณค่ะ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ขอขอบคุณท่านอาจารย์จรีศรีครับ เรื่อง กกต. จังหวัด ถ้าการชั่งน้ำหนักส่วนตัวของผม ผมยังคิดว่าจำเป็นต้องมี เพียงแต่ว่าองค์ประกอบที่มาของ กกต. จังหวัดแล้วก็การสนับสนุนให้เกิดการทำงานเชิงรุกจำเป็นต้องมีมากขึ้น ไม่ใช่แค่เพียงแค่จัดการเลือกตั้งให้เสร็จ ตอนนีถ้ามว่าทำไมถ้าไม่มีแล้วเป็นผลเสียอย่างไร ๑. คือความต่อเนื่อง ๒. คือการเลือกตั้ง ถ้าหากว่าในอนาคตข้างหน้ามีการเลือกตั้งท้องถิ่นมันจะเกิดขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นถ้าหากว่ามีที่ดั่งนี้ก็จะมีปัญหาแล้วก็ได้คนที่ไม่มีประสบการณ์อย่างแท้จริง แล้วก็กระบวนการทำงานหรือเวลาต่าง ๆ ก็จะสั้นเกินไปที่เขาจะเรียนรู้แล้วก็ถูกรวบงำโดยสำนักงาน ก็คือถ้าคุณมา ๒ เดือนคุณก็ยังไม่

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ไม่ทันจะรู้เรื่องอะไรเลยสำนักงานก็เป็นฝ่ายเสนอทุกเรื่อง สำนักงานก็เป็นฝ่ายครอบงำ กกต. จังหวัด ซึ่งจะมาเป็นครั้ง ๆ ๒ เดือน แล้วก็ผลัดเปลี่ยนหน้ากันมานะครับ เพราะฉะนั้นโดยส่วนตัวผมเอง ผมคิดว่าการคงอยู่แล้วก็ให้เกิดความต่อเนื่องยังจำเป็น เพียงแต่ว่าจะสรรหาคคนไม่มีสิ่งซึ่งคนมาครหา ภายหลังว่าเป็นคนของฝ่ายการเมือง นักการเมืองวิ่งเต้นโยกย้ายเข้ามา นักการเมืองจ่ายเงินเดือนให้ อย่างนี้ก็ต้องพยายามหาทางแก้ไขในจุดต่าง ๆ เหล่านั้นได้อย่างไรนะครับ ส่วนประเด็นของการที่จะให้มีกลไกในการจับการซื้อเสียงต่าง ๆ ให้มากขึ้น ผมก็ยังคิดว่าทำได้ ก็คงไม่ใช่ผมคนเดียว แต่หมายความว่าตัว กกต. ทุกท่านเองก็ต้องมีการทำงานเชิงรุกที่เหมือน ๆ กัน ผมยังคิดว่าสไตล์ การทำงานของ กกต. ปัจจุบันนี้ทำงานให้เสร็จ คำว่า ทำงานให้เสร็จ คือทำให้เรียบร้อยแค่นั้นเอง แต่ไม่ได้คิดในเชิงของการที่จะจัดการให้เกิดสิ่งที่เกิดผลดีที่สุดคนก็จะเป็นการทำงานสไตล์นี้อยู่ ทั้งสำนักงาน แล้วก็ทั้ง กกต. ทั้ง ๕ ท่านยังคิดเป็นแบบนี้ ซึ่งการคิดแบบนี้ก็อาจจะด้วย ๑. คือด้วย ภาระงานที่เป็นงานประจำที่ต้องทำให้เสร็จก็เยอะแยะไปหมดแล้ว เพราะฉะนั้นการทำงาน extra ความจริงงาน extra เป็นหัวใจด้วยซ้ำคือป้องกันการซื้อเสียงก็กลับกลายเป็นงานที่ถูกเรียกว่าไม่มีใคร ลงไปจัดการแท้จริง กกต. ที่ดูแลด้านนี้โดยตรงคือท่านบุญส่งที่ดูแลเรื่องสืบสวนสอบสวน เราก็ดูตลอดแต่เราต้องทำงานเชิงรุก ต้องมีสายสืบในพื้นที่ มีกลไกการให้งบประมาณลงไป มีเงินที่จะให้ เป็นเดือนด้วยซ้ำประมาณหนึ่งเดือนสองเดือนก่อนการเลือกตั้งจริงที่จะให้ไปเป็นสายข่าวในพื้นที่ แต่ผมก็ยังมองว่าก็ยังไม่เกิดผลสำเร็จในเชิง output ที่เป็นรูปธรรม มีแต่จ่ายเงินออกไปแต่ที่ไม่มี ผลผลิตที่กลับมาในรูปธรรม อันนี้ก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นการทำงานเป็น board อาจจะ ดีขึ้นก็ได้ เพราะว่าผมจะได้ยุ่งทุกฝ่ายได้อะไรอย่างนั้นเป็นต้นนะครับ ส่วนการเปลี่ยนแปลงก็ก็มีคนพูด แต่ก็เป็นอะไรที่ค่อนข้างปลายเหตุ แล้วก็กลายเป็นว่าประเทศไทยทุกครั้งเมื่อมีการเลือกตั้งต้องพิมพ์ ธนบัตรใหม่ก็คงไม่สนุกก็คงเป็นการแก้ที่ปลายเหตุ ผมว่าต้นเหตุต้องพยายามแก้ไขได้ก็คือว่า ทำอย่างไรจะทำให้ไม่เกิดการซื้อเสียง หรือถ้ามีการซื้อเสียงแล้วต้องจับได้แล้วก็ต้องลงโทษ หมายความว่าเมื่อจับได้แล้วก็ต้องลงโทษอย่างจริงจัง อันนี้ก็จะ เป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาที่น่าจะ เป็นทางที่ดีกว่าครับ

ประธาน : สมมุติว่าคือเวลานี้ กกต. เองมีเจ้าหน้าที่ตั้งเป็น ๑,๐๐๐ คนใช้ใหม่ ๒,๐๐๐ กว่าคน เพราะว่าไปทำในสิ่งที่อาจจะไม่จำเป็นต้องทำเสียเยอะ แล้วก็เมื่อใช้ระบบราชการ ก็มี job description ของแต่ละคน แต่ละคนก็ต้องทำภายในเขต มีชั้น มีตอน งานแทนที่จะเสร็จได้

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ภายใน ๑ ชั่วโมงก็อาจจะต้องใช้เวลามากกว่าหนึ่งวัน ต้องทำ paper อะไรกันเยอะแยะ ถ้าเวลานี้ที่เราไปผนวกเอาการเลือกตั้งท้องถิ่นซึ่งมีเป็นประจำอยู่แล้วเอาเข้าจริง ๆ ก็ไม่ได้ไปจัดการเลือกตั้งเองให้ปลัดท้องถิ่นเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งแล้วก็ไปดู คราวนี้ถ้าเราจะทดลองว่าในการเลือกตั้งท้องถิ่นให้ กกต. มอบให้หน่วยงานหนึ่ง หรือ ๒-๓ หน่วยงานร่วมกันทำ แล้ว กกต. เป็นคนคอยตรวจสอบว่าถูกต้องหรือไม่มันอาจจะเกิดอะไรที่ impact อะไรที่แปลกไปจากเดิม ส่วนการเลือกตั้งในระดับชาติก็โอเคว่าไปก่อน จำนวนคนก็อาจจะใช้น้อยลง ที่สำคัญก็คือเป็นการทดสอบว่าถ้าให้คนอื่นทำแล้ว กกต. เป็นคนตรวจจับมันจะได้ผลขึ้นไหม เพราะเวลานี้ กกต. ทำแล้วก็ตรวจจับ แล้วก็วินิจฉัยตัดสิน มันก็หยิกเล็บเจ็บเนื้อทำมากก็กลายเป็นการป้องกันตัวเอง มันก็ไม่น่าจะได้ผล ส่วน กกต. จังหวัด ๑. คือถ้าเราห้ามไม่ให้คนที่ยังเป็นข้าราชการเป็น กกต. จังหวัด ๒. ใครจะเป็น กกต. จังหวัดแยกเป็น sector ไว้ เช่นสมมุติอย่างที่อาจารย์สมชัยบอกว่ามาจากภาคประชาสังคมเรามีทั้งหมดเท่าไร ๗๗ ใช้ใหม่ ภาคประชาสังคม ๗๗ องค์กรชุมชน ๗๗ คนที่เคยมีความรู้ทางด้านปกครอง ๗๗ การศึกษา ๗๗ แต่ไม่ใช่ข้าราชการ คัดเลือกมาไว้ พอถึงเวลาจะเลือกตั้งที่หนึ่งจับสลาก คือระหว่างนี้ก็ฝึกอบรบเรื่อยไปแล้วก็อยู่อย่างนี้จะจ่ายเบี้ยเลี้ยงจ่ายอะไรก็แล้วแต่ไม่ต้องไปอยู่ที่นั่น พอถึงเวลาก็จับสลากแล้วก็ทีมนี้ ๕ คนส่งไปที่จังหวัดนั้น -----

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

เพราะฉะนั้นคนพวกนี้จะไม่ใช่มือใหม่จะรู้ระหว่างการเลือกตั้งท้องถิ่นก็อาจจะส่งพวกนี้จับสลากแล้วส่งไปดูจะได้รู้ลู่วาง รู้แง่มุม รู้เล่ห์กระเท่ห์ของการเลือกตั้ง แล้วก็จะได้ไปจัดการได้ แล้วไม่มีใครรู้ว่าตัวจะไปอยู่ที่ไหน เพราะจับสลากก่อนอย่างนี้พอได้ไหม

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : อย่างนี้ครับท่านประธาน แนวคิดหลังยากครับ เพราะว่าคือไม่เป็นข้าราชการโอเคครับ ผมคิดว่าเป็นไปได้ นะครับ แต่ที่บอกว่าถ้าหากว่าไม่สังกัดพื้นที่เลยแล้วก็สับเปลี่ยนหมุนเวียนพื้นที่ได้นี้คงเป็นวิธีการบริหารที่เป็นไปไม่ได้ เพราะว่าเวลาที่เราคิดถึง กกต. จังหวัดเราก็ยังขอบอกว่าท่านจะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว เพราะว่าอาจจะเป็นคือสมมุติว่าเขาอยู่คนละจังหวัด เขาจะไปอยู่จังหวัดนั้นอย่างไร เขาทำงานอยู่ที่กรุงเทพฯ เขาจะไปอยู่ที่นครพนม ๒ เดือนได้อย่างไรอะไรอย่างนั้นมันเป็นไปได้ยาก เพราะฉะนั้นก็คือเรายังมีกำหนด spec ของการเป็น กกต. จังหวัดว่าจะต้องมีภูมิลำเนาหรือมีที่ทำงานอยู่ในจังหวัดที่เขาทำหน้าที่เป็น กกต. จังหวัดได้ นะครับ ก็ยังคงต้องเป็นทำนองแบบนี้อยู่นะครับ ส่วนประเด็นท้องถิ่น ผมเห็นด้วยส่วนตัวผมเห็นด้วยครับว่า กกต. ไม่ควรเข้าไปยุ่งอะไรมากไปกว่านี้ ที่ผ่านมามาชุดท่านประธาน ท่านอภิชาติ แล้วก็ตกทอดมาถึงชุดผมก็คือการให้ใบเหลือง ใบแดง การพิจารณาคดีเลือกตั้งท้องถิ่น มันมหาศาลครับ ท้องถิ่น ๓,๐๐๐ แห่งที่จัดการเลือกตั้งใน ๑ ปี ถ้าหากว่ามีการร้องสักประมาณ ๕ case ต่อพื้นที่นี้มันก็เป็น ๑๕,๐๐๐ เรื่อง กกต. ประชุมกันทั้งวันทั้งคืนอย่างไรก็ไม่หมด แล้วท้ายที่สุดทุกอย่างต้องมาที่ กกต. กลางทั้งหมดนี้มันทำให้เวลาของ กกต. กลางที่จะทำงานในเรื่องอื่น ๆ มันถูกหายไปจากการไปดูเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านี้ เพราะฉะนั้นถ้าจบที่พื้นที่ได้ ผมก็คิดว่าน่าจะเป็นการที่ดี หรือแม้กระทั่งว่าจบที่ กกต. จังหวัดในการที่จะไปกำกับดูแล โดยที่ไม่ต้องมาถึง กกต. กลางนี้ผมคิดว่าเป็นการออกแบบซึ่งจะช่วยทำให้ทุกอย่างมันเรียกว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานที่มากขึ้นนะครับ

ประธาน : ก็คือเงินที่จ่ายเป็นเงินเดือน กกต. จังหวัดอยู่ทุกวันนี้ถ้าเราไม่ใช่เขาทั้งปีเราก็เป็น part-time job เวลาจะส่งไปนี่ก็เดือนสองเดือนตอนเลือกตั้ง ก็ออกค่าเช่าโรงแรมให้เขาอะไรให้เขา แล้ววันธรรมดาก็ไม่ต้องจ่ายเงินเดือน เวลาเรียกมาประชุมก็จ่ายเบี้ยเลี้ยงให้คือมันไม่ใช่เป็น full-time job เพราะ full-time job จริง ๆ คือตัว กกต. ใหญ่ แล้วมันก็จะไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของท้องถิ่น ไม่ต้องกลัว

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : มุมหนึ่งที่ผมคิดว่าถ้าจะ work ก็คือว่าเรื่องของการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรเอกชนนะครับ คือถ้าหากว่าเรามีองค์กรเอกชนซึ่งอาจจะเป็นภาคประชาสังคม

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ซึ่งเอาจริงเอาจังในการตรวจสอบการทุจริต ก็จะเป็นแรงที่สำคัญที่ช่วย กกต. ในการหรือว่าช่วยทำให้ การเลือกตั้งโดยภาพรวมเป็นการเลือกตั้งซึ่งสุจริตโปร่งใสมากขึ้นนะครับ แต่เพียงแต่ที่ว่าที่ผ่านมา องค์กรเอกชนที่ active ขาดการได้รับการสนับสนุนแล้วก็ถูกพันธนาการจากบริบทกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ค่อนข้างจะเยอะนะครับ แล้วท้ายที่สุดองค์กรเอกชนที่เข้ามาตรวจสอบกับทาง กกต. ก็เป็น องค์กรซึ่งจัดตั้งขึ้นมาในลักษณะของการที่ทำงานในเชิงธุรการนะครับ ๘ โมงเข้ามานั่งนี่ ๆ ถึงบ่าย ๓ ๔ โมงเย็นอะไรอย่างนี้แล้วก็รับเปียเลี้ยงไป แต่ว่าองค์กรเอกชนที่ทำงานเชิงรุกซึ่งผมคิดว่า ก็มีพอสมควรนะครับ องค์กรเหล่านี้ถ้าหากว่าเราส่งเสริมเขาที่เขาอาจจะพลังที่ช่วยกัน ในการตรวจสอบนะครับ ผมคิดว่ายังมีอยู่ครับ เพียงแต่ว่า กกต. เองต้องเปลี่ยนวิธีการคิดในการมอง องค์กรเอกชนเหล่านี้ว่าเป็นองค์กรที่เข้ามาตรวจสอบถ่วงดุล แล้วก็ไม่ใช่สิ่งที่น่ารำคาญ เพราะว่า บางที กกต. ก็ไปคิดว่าการมีองค์กรเหล่านี้มาก็เป็นเสียงไว้วางใจที่น่ารำคาญแล้วก็ทำให้รัฐทำงาน ยากขึ้น เพราะฉะนั้นวิธีการคิดต้องเปลี่ยนไปหรือการเปิดโอกาสให้มี observer ที่มีลักษณะที่เป็น มุมกว้างอาจจะเป็นไปได้จำกัดพื้นที่ อาจจะเป็นเหมือนกับไปดูทั้งประเทศตรงไหนตรงหนึ่งก็ได้ หรือว่าการมี international observer เข้ามานี้ก็เป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้ทุกอย่างต้องเป็นไปด้วย ความโปร่งใสนะครับ ผมคิดว่าอันนี้ก็คือเรื่องของการทำงานที่จะเสริมสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ถ้าวิจารณ์ตามตรงผมก็ยังคิดว่า กกต. ก็ยังเดินบทบาทในเรื่องพวกนี้ได้ยังไม่ค่อยดี

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : อยากจะเรียนถามท่านสมชัยนะครับ ตอนที่ท่านเป็น PNET ท่านมองเห็นการทำงานของ กกต. เป็นอย่างไร แล้วตอนที่ท่านเข้ามาเป็น กกต. แล้วนี่ท่านสามารถ ทำสิ่งเหล่านั้นที่เคยเห็นอยากให้ กกต. เป็นอย่างนั้นทำได้สำเร็จมากน้อยแค่ไหนไหมครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ก็ต้องเรียนว่าอันนี้ก็อาจจะเป็นข้อจำกัดตรงที่ว่าเมื่อเรา เป็นด้าน ทำงานเป็นด้านนี้ผมมารับด้านบริหารเลือกตั้ง ผมก็จะดูเฉพาะในส่วนของการบริหารจัดการ เลือกตั้งนะครับ โดยที่พยายามจะคิดค้นกลไกต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชน เพื่อทำให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิให้กว้างขวางมากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ แล้วทำให้ระบบในการ ทำงานในแง่ของการจัดการเลือกตั้งเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพเท่านั้นนะครับ แต่ว่าในด้านการ มีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ไม่ได้ไปดูแลได้โดยตรงนะครับ เพราะฉะนั้นวิธีการคิดก็จะเป็นโดย ท่านประวิชซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลด้านนั้นนะครับ ถ้าให้วิจารณ์ตอนนี้ผมก็ยังคิดว่าก็ยังคงเป็นการเดิน ซึ่งไม่ถูกทาง คือไปเดินเรื่องของการทำงานที่จะให้การศึกษาอบรมไปเรื่อย ๆ โดยที่ผมเรียกว่าเป็นงานเย็น งานเย็นคืองานของการที่ว่าสร้างความตื่นตัวจากพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนตื่นตัว แล้วก็ท้ายที่สุด

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ประชาชนช่วยกันดู แต่งานที่เป็นงานร้อน งานร้อนคือการให้ประชาชนออกมาจัดตั้งเป็นกลุ่ม เป็นองค์กรเข้าไปตรวจสอบการซื้อสิทธิขายเสียงต่าง ๆ ร่วมมือกับ กกต. ในการส่งรายงานต่าง ๆ มา ด้านนี้ยังทำได้ไม่ค่อยดี โดยภาพรวมของการทำงานก็อาจจะมีลักษณะของการเปิดกว้างมากขึ้น ยอมรับการตรวจสอบต่าง ๆ มากขึ้น แต่ว่าในภาคประชาชนเองก็ยังเฉื่อย ในภาคประชาชนเอง ก็ยังไม่ได้รับการสนับสนุนให้ออกมาแสดงบทบาทเชิงรุกนะครับ อันนี้ผมมองออกมาทำนองนี้ครับ ท่านครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ก็ฝากท่านอาจารย์อยู่ ๒-๓ ข้อนะครับ คืออันที่ ๑ เรื่องความเป็นสถาบัน ผมคิดว่าเป็นเจตนารมณ์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนะครับ เราเขียนเรื่องนี้ไว้ อยู่ในมาตรา ๒๕๘ ที่นี้พอความเป็นสถาบันเราก็หลุดลงไปในรายละเอียดคืออย่างที่ท่านอาจารย์สมชัยว่า พรรคการเมืองจำนวนตั้ง ๒๐ กว่าพรรคก็ตั้งขึ้นมาเพื่อที่จะหาประโยชน์ ที่นี้พอเราก็อยากจะให้เป็นสถาบันจริง ๆ คำถามก็คือว่ากองทุนที่อุดหนุนจากรัฐมันยังจำเป็นอยู่อีกต่อไปไหม คือมันกลายเป็นเอาเงินไปทำอะไร คือ พวกที่เป็นพรรคการเมืองจริง ๆ ก็ใช้เงินนอกระบบ พวกพรรคการเมืองปลอม ก็มาหากินกับเงินของรัฐ แล้วเราก็ตั้งกองทุนเอาเงินภาษีไปอุดหนุนพรรคการเมือง โดยหวังว่าจะเป็นสถาบันทางการเมือง ที่นี้ถ้าเราคุยกันไปคุยกันมาหลายประเด็นเราเห็นแล้วว่าความเป็นสถาบันมันจะเกิดขึ้นได้โดยอื่นครับ โดยปัจจัยอย่างอื่นเยอะแยะไปหมดเลย เพราะฉะนั้น เรียนถามว่าการอุดหนุนจากรัฐนี้มันยังจำเป็นอยู่ในสภาวะแบบนี้ คือบางอย่างคิดใหม่ แบบที่ท่านอาจารย์ว่าคือเลือกตั้งท้องถิ่นเราไม่ได้ใหม่ เงินอุดหนุนจากรัฐเราไม่ได้ใหม่ ถ้าอย่างนั้นเราไปขยับอันอื่นจะเป็นการระดมทุน การหาทุนอะไรต่ออะไรนะครับ ก็จะไปพันอันที่ ๒ ก็คือเมื่อก็ได้เรียนถามนะครับว่าตัวเงินที่รายได้ของพรรคการเมือง ถ้าวันนี้ยังไม่สะดวก วันหลังขอเป็นคราวหน้าฝากมาเป็นเอกสารก็ได้ครับว่า ๑๐๐ บาท เขาได้เท่าไร แต่ละก็ประเภทนี้ นะครับแต่ละจากพรรคนี้ของลักษณะพรรคใหญ่ ๆ แล้วพรรคเล็ก เขามีรายได้มาได้อย่างไรนะครับ อันที่ ๒ ก็คือว่า กกต. เคยส่งเจ้าหน้าที่ไปดูผลการประชุมพรรคใหม่ครับ ไปสังเกตการณ์ประชุมพรรคใหม่ คือที่ผมเล่าเรื่องเขาจ่ายเงินตอนเลือกตั้งนี่นะครับเขาจ่ายกันในที่ประชุมพรรค แล้วก็ผมเข้าใจว่า มันจะมีกลไกตลาดบางตัวทำงานอยู่ คือจะไปมูบมิบกันจ่ายไม่ได้ ไปจ่ายตามภาคก็คือว่าในเขตภาคนั้น แล้วผู้สมัครก็ต้องอยู่หลายคน เพราะไม่อย่างนั้นเดี๋ยวมันจะมีอายคนนั้นได้เท่านั้น อายคนนี้ได้เท่านั้น เพราะฉะนั้นเขาจะไปจ่ายกันบางที่เขาจ่ายโจ่งครึมมากในที่ประชุมพรรค ผมก็ยังสงสัยว่า ถ้ามี กกต. ไปนะ แล้ว กกต. มีอำนาจในการที่จะไปดู ไปตรวจค้นได้ สงสัย คือท่านไปดูเถอะวันนั้น

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ที่เขาประชุมพรรคกันก่อนเลือกตั้งนี้ ไปสังเกตดูถ้าเขาหัวของออกมากระเป่าเหมือน ๆ กัน หรืออะไร เหมือนกันขอตรวจค้นเจอแน่นอน เพราะเป็นเงินที่เขาหัวออกมาเขานิยมหัวเงินสดกัน เพราะฉะนั้น การส่งคนไปตรวจหรือไปเฝ้าดูหรือต้องอาศัยอำนาจอะไรแบบนี้ เราเคยส่งไปดูไหม แล้วมันควรจะ มีอำนาจอะไรหรือเปล่า นะครับ อันที่ ๓ เรื่องเอกสารเรียนไปแล้วนะครับ อันที่ ๔ อาจจะต้อง ขอให้ท่านอาจารย์ศุภชัยช่วยอธิบายต่อคือว่าผมคิดว่าหลายอย่างที่ กกด. มีข้อมูลนะครับ ช่วยเอาไป สังเคราะห์แล้วให้เป็นข้อมูลที่ขับเคลื่อนทางสังคมได้ไหม ยกตัวอย่างเช่น การลงประชามติคราวที่แล้ว เราไม่รู้เลยว่าคนแก่ออกเสียงเท่าไร คนหนุ่มออกเสียงเท่าไร คนเขตเมืองออกเสียงแบบไหน ใครออกเสียงอย่างไรเราไม่รู้เลย

นางจรี วิจิตรวาทการ : ผู้หญิง ผู้ชายด้วยค่ะ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ใช่ครับ คือคนที่รู้เรื่องนี้คนที่กำข้อมูลคือ กกด. แล้วท่านจะเห็น นะครับว่าอย่างผมมาจากสื่อผมพูดได้เลยว่าสื่อนี้มั่วหมดเลย พูดวิเคราะห์เอาตามใจตัวเอง เอาความรู้สึกนึกคิด ไม่มีอะไรเป็นวิทยาศาสตร์เลย สังคมไทยไม่มีอะไรเป็นวิทยาศาสตร์เลย ที่นี้ถ้าเรามีข้อมูลเหล่านี้แล้วเราเสียเงินอีกนิดหนึ่งนะครับท่าน กกด. เสียเงินอีกนิดเดียวเลย เอาข้อมูลพวกนี้มาสังเคราะห์แล้วมันจะเหมือนกับการโหวตของอังกฤษเขา นี่ เขารู้เลยว่าคนจ่ายเสียภาษี แบบนี้อยากให้ออก คนนี้คนอยากให้อะไรต่ออะไรแบบนี้ นะครับ ผมว่ามันจะทำให้ข้อมูล หรือความรู้สึกนึกคิดของประชาชนเป็นรูปธรรมแล้วมันจะขยับเขยื้อนนะครับ ขยับเขยื้อนทั้งสังคมเลย ขยับเขยื้อนรัฐบาล พรรคการเมือง ตัวเราเอง หรือแม้กระทั่งเราเขียนกฎหมายเราก็จะ ได้รู้ ประชาชนรู้สึกอย่างไรนะ รู้สึกนึกคิดแบบนี้ นะครับ ผมว่าอันนี้ต้องทำให้เห็นประชาชนชัด ๆ ท่านอาจารย์ศุภชัยกรุณาด้วย ผมพูดไม่ค่อยเป็นภาษาที่ท่านพูด

นายศุภชัย ยาวะประภาช : ขออนุญาตท่านประธานครับ พอดีอาจจะเป็น เพราะนั่งคุยกับท่านภัทร แล้วก็มองว่าเวลาที่เรามีการเลือกตั้งหรือว่าเรามีการออกเสียงประชามติ เหมือนอย่างคราวที่ผ่านมา ข้อมูลทั้งหลายทั้งปวงที่เกี่ยวกับการออกเสียงประชามตินี้ก็จบไป ในวันนั้น แต่ไม่ได้เอามาวิเคราะห์ ไม่ได้เอามาสังเคราะห์ ไม่ได้เอามาดูว่าวันนี้ประชาชนคนไทย ที่หลากหลายในเชิงสถานภาพ ในเชิงอะไรทั้งหลายทั้งปวงคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ เหมือนกัน ต่างกัน อะไร อย่างไรบ้าง ข้อมูลเหล่านี้ถ้าทาง กกด. มีอยู่ หรือว่า กกด. ทำให้มันมีขึ้นมาโดยกระบวนการ อย่างเช่น exit interview หรืออะไรก็ไม่รู้ นี่นะครับ ถ้ามันทำได้มันจะเป็นประโยชน์กับการที่เรา จะเข้าใจการเมืองไทยขึ้นเยอะเลย แต่ถ้าทำขึ้นมาแล้วนี่มันควรจะเป็นข้อมูลสาธารณะมากกว่า

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ที่จะเก็บเอาไว้เฉย ๆ เพราะว่าถ้ามันเป็นข้อมูลสาธารณะมันจะเป็นประโยชน์กับการที่ทำให้คนที่สนใจการเมือง คนที่ติดตามการเมืองจะได้หยิบเอาข้อมูลเหล่านี้ไปวิเคราะห์ แล้วก็ไปทำความเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดได้ดีขึ้น ผมนั่งคุยกันกับท่านภัทระว่าอย่างเช่นเลือกตั้งที่อังกฤษ เราจะเห็นตัวเลขเหล่านั้นออกมา ผมก็เข้าใจว่าคนอังกฤษเองก็อาจจะไม่รู้จักสังคมตัวเองจนกระทั่งหลังจากการเลือกตั้งที่ผ่านมานั้นก็เห็นภาพว่าคนชนบท คนในเมือง คนรุ่นต่าง ๆ คิดเรื่องต่าง ๆ เหมือนกัน แตกต่างอะไรอย่างไรบ้าง แล้วก็อาจจะรู้อะไรมากกว่านั้นอีก มันทำให้เกิดการถกแถลงกันทางการเมืองครับ มากกว่าที่จะจบไปเมื่อการออกเสียงประชามติจบไป แต่มันจะต้องทำอะไรได้อีกหลายอย่างเลย ก็คิดว่านั่นน่าจะเป็นการมันไม่ใช่ให้ความรู้ มันเป็นการถกแถลงกันเพื่อทำให้ความเข้าใจทางการเมืองในสังคมมันลึกซึ้งยิ่งขึ้น แล้วคนก็จะเข้ามารับผิดชอบต่อบ้านเมืองมากขึ้นด้วย นั่นคือจุดที่ถ้าทำได้ผมคิดว่ามันจะเป็นประโยชน์มากกว่าการไปนั่งอบรมอะไรเฉย ๆ ครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : คือผมเข้าใจสิ่งที่อาจารย์ต้องการทุกอย่าง วิธีการจะได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้ซึ่งแยกแยะเป็น geographic ของคนว่าคนแต่ละประเภทนี้ เชื้อชาติ ศาสนา อายุ ผู้ชาย ผู้หญิง หรืออาจจะชนชั้นกลาง ชนชั้นสูงอะไรก็แล้วแต่คิดแตกต่างกันอย่างไร นับถือศาสนา คิดแตกต่างกันอย่างไรทำได้ ๒ อย่างครับ ๑. ใช้เครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ทั้งประเทศผมสามารถที่จะทำ tabulation ออกมาได้หมด เพราะว่าเมื่อใช้เครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ปีบคนแต่ละคนประวัติทุก ๆ อย่างของเขานี้จะสามารถมาเป็นตัวแปรอิสระในการที่จะ cross กับผลที่เกิดขึ้นได้ แต่ต้องใช้เครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ทั้งประเทศ อย่างที่ ๒ ที่อังกฤษทำไม่ได้มาจากระบบการเลือกตั้งแต่มาจากระบบการวิจัย ซึ่งการวิจัยก็คืออาจจะเป็น exit poll หรืออาจจะเป็นลักษณะของการทำวิจัยก่อนหน้าวันออกเสียงประชามติ โดยสุ่มตัวอย่างแล้วก็ภายใต้ตัวอย่างที่มีอยู่ก็มา interpret ภาพรวมของสังคม ไม่ใช่การเอา data จากการประชามติ มาประมวลผล ซึ่งอังกฤษก็ทำไม่ได้หรือครับแบบเดียวกัน เพราะฉะนั้นเขาอาจจะสุ่มตัวอย่างเพียงแค่คนสัก ๒,๐๐๐ คน ๕,๐๐๐ คน แต่ในคน ๕,๐๐๐ คนนั้นเป็นศาสนาอะไร เป็นผู้ชาย ผู้หญิง เป็นช่วงอายุต่าง ๆ อะไรอย่างไร แล้วก็เอาผลดังกล่าวมา interpret ภาพรวมของทั้งสังคมของเขา ซึ่งตรงนี้ต้องเรียนตามตรงว่าไม่ใช่หน้าที่ กกต. ที่จะต้องทำ เป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่จะต้องพัฒนารูปแบบการทำโพลซึ่งมีคุณภาพมากขึ้น โดยไม่ได้สนใจเพียงแค่ตัวแปรตามอย่างเดียว แต่สนใจที่จะวิเคราะห์ tabulate ตามตัวแปรอิสระด้วย ซึ่งสังคมไทยไม่เคยทำ สถาบันวิชาการไม่เคยทำอย่างไรก็ตามอังกฤษเองที่ทำทำนองแบบนี้เขาบอกว่าท้ายที่สุดก็เป็นปัญหาความแตกแยกในสังคม

คือท้ายที่สุดพอรู้ว่าคนศาสนานี้คิดอย่างนี้ให้ออก คนศาสนาแบบนี้คิดไม่ให้ออก คนเมืองคิดให้ออก คนชนบทคิดไม่ให้ออกอะไรก็แล้วแต่เนี่ย เขาบอกมันกลายเป็นความแตกแยกที่เกิดขึ้น อันนี้ก็อาจจะ เป็น impact ที่เกิดขึ้นอีกมุมหนึ่ง แต่ผมคิดว่าโดยสิ่งที่ท่านอาจารย์คิดมีคนถามผม ผมบอกว่า ภายใต้ระบบการไปหย่อนบัตรโดยที่บัตรเองเป็นความลับ เราไม่สามารถที่จะย้อนกลับมาได้ว่า แม้กระทั่งคน ๆ นั้นเป็นชายหรือหญิงเราแย้งย้อนไม่ได้เลย หรือจะมาย้อนว่าคน ๆ ที่ตอบ yes อายุเท่าไร ตอบ no อายุเท่าไรไม่มีทางย้อนได้แต่ถ้าเป็น voting machine ผมทำได้หมด เพราะภายใต้ voting machine นี้มันจะผูก ID คนกับการลงคะแนน แล้วก็สามารถ test กลับไปได้เลยว่าคน ๆ นี้อายุเท่าไร ทำงานอาชีพอะไร นับถือศาสนาอะไร แล้วก็ tabulate ทุกอย่างมาได้ แต่ว่าคงไม่เกิดขึ้นนะครับ

ประธาน : ถ้าอยากรู้ตัวเลขต้น ๆ น่าจะรู้ได้ เช่น คนที่เพิ่งอายุ ๑๘ ปี แล้วมีสิทธิ โหวตครั้งแรกคราวนี้ออกมาโหวตที่เปอร์เซ็นต์ ผมคิดว่ารู้ เพราะว่าเวลาเขามาต้องเซ็นชื่อ แล้วก็รู้ว่าคนนี้อายุ อย่างนี้อาจจะบอกได้ว่าเราหย่อนสะพานลงไปปรับ แล้วคิดว่าจะได้มา มีคนออกเสียง เพิ่มขึ้นอีก ๘๐๐,๐๐๐ ถามว่าแล้วจริง ๆ มันได้เท่าไร อันนี้ผมคิดว่าน่าจะพอได้แต่อาจจะต้องใช้เวลาหน่อยใช้ไหมครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ได้ครับ แต่ว่าจะบอกว่าคนอายุ ๑๘ ปี โหวต yes หรือ no ตอบไม่ได้

ประธาน : ไม่ต้องครับ หมายถึงมาโหวต

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : แต่คนภาคไหน yes หรือ no ตอบได้ คนจังหวัดไหน yes หรือ no ตอบได้ ซึ่งทำอยู่แล้วครับ มีการทำตัวเลขให้แยกเป็นรายจังหวัดออกมา

ประธาน : จะบอกว่าอายุเท่าไรเป็นชายหรือหญิงบอกไม่ได้ แต่ว่าคงบอกได้ว่า คนที่ออกมาลงคะแนนเสียงนี้อายุเท่าไรถึงเท่าไร ตัวนั้นก็น่าสนใจ คืออย่างที่อังกฤษมันเกิดผลอยู่ อย่างหนึ่งพวกหนุ่ม ๆ มันเกิดความเสียใจ เพราะหนุ่ม ๆ ที่บอกว่าให้อยู่เพราะมันได้ประโยชน์ ส่วนคนแก่พอเจอประโยชน์ตอนสุดท้ายมีใครไปโกหกบอกว่าถ้าไม่ต้องเสียสตางค์ค่าให้ EU แล้วจะ มาเพิ่มให้คนแก่ คนแก่พากันบอกให้ออกหมดเลย แล้วนี่คนหนุ่มที่มันไม่ได้มาลงคะแนนมันก็เลยเกิดความเสียใจว่ามันทิ้งสิทธิไปปล่อยให้อยู่ในมือคนแก่

นายศุภชัย ยาวะประภาช : อาจารย์นิดเดียวครับ คือถ้าเราไม่ได้ดูเรื่องของโหวต yes หรือ no นะครับ ตัว aggregate data ที่มันแยกตาม geographic distribution หรืออะไรทั้งหลายทั้งปวง จริง ๆ แล้วมันก็ แล้วถ้ามันเอาไปจับกับตัว age distribution มันก็จะบอกอะไรเรา

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ได้พอสมควร แต่ประเด็นใหญ่ก็คือว่า อันที่ ๑ คือข้อมูลพวกนี้ที่ผมนั่งนึกคือมันควรจะเป็นข้อมูลที่เป็นสาธารณะที่ทาง กกต. มีข้อมูลอยู่แล้ว แล้วก็ทำให้มันเป็นข้อมูลที่คน access ได้ แล้วก็เอานั่งคิดกันต่อ แต่ว่าถ้าจะลงไปทีไรทวด yes หรือ no คงต้องเป็นตัว exit interview หรืออะไรก็แล้วแต่ แต่คราวนี้โดยส่วนตัวผมยังคิดว่าถ้าเรื่องของการพัฒนาการเมืองหรือการจะทำให้ประชาชนเข้าใจการเมืองนี้วิธีอย่างนี้มันจะทำให้เกิดการถกแถลงกันในสังคม แต่ถ้าไปหวังพึ่งสถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาทุกวันนี้หลายแห่งก็ต้องขายปริญญาหากินอยู่แล้ว จะให้ไปทำอะไรประเภทที่ต้องออกเงินเอง ผมว่ามันค่อนข้างจะยากมากเลย เพราะว่าแค่เอาตัวรอดสถาบันการศึกษาหลายแห่งก็เอาตัวไม่รอดอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นมันต้องมีหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่พวกนี้ แล้วก็ถ้านั่งนึกดูจริง ๆ เพียงแค่มีข้อมูลที่คน access ได้ แล้วก็สามารถที่จะเอาข้อมูลมาคิดต่อได้มันก็เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแล้วเพียงแต่ว่าวันนี้ถ้าอยากจะรู้อะไรเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติที่ผ่านมานี้ ก็ไม่รู้จะไปเอาข้อมูลที่ไหน สมมุติถ้าอยากจะให้นักเรียนปริญญาโทมานั่งเล่นข้อมูลมันก็จะปัญหาอีกแบบหนึ่ง ต้องเรียนท่านประธานว่าอาจารย์สมชัยกับผมจะสอนอะไรคล้าย ๆ กันคุ้นเคยกันอยู่ แต่ยังคงคิดว่ายังอยากเห็นข้อมูลหลาย ๆ อย่างที่เป็นเรื่องของการเลือกตั้งในประเทศไทยมันเป็นข้อมูลที่มีการจัดระบบ และให้เป็นข้อมูลสาธารณะ แล้วให้คน access ได้ ไม่ใช่เฉพาะในระดับชาติในระดับท้องถิ่นด้วย คือถ้าเป็นอย่างนั้นผมคิดว่าการถกแถลงในสังคมมันจะเปลี่ยน issue ไป แล้วก็คนก็就会有ความตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มขึ้นด้วย จากการได้แค่สามารถจะ access ข้อมูลพวกนี้ได้ แต่คนที่น่าจะต้องจัดระบบข้อมูลให้ access ได้ก็น่าจะเป็น กกต. นั่นแหละ เพราะเป็นเจ้าของข้อมูลนะครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ผมขออนุญาตเรียนเสริมในส่วนที่เป็นนวัตกรรมใหม่ตัวหนึ่งซึ่งไม่มีใครรู้ว่าเราทำตอนประชามติ นะครับ ก็คือเรามี ๒ จังหวัด คือจังหวัดปราจีนบุรี แล้วก็จังหวัดลพบุรี สำหรับหน่วยเลือกตั้งนอกเขตจังหวัด นะครับ ซึ่งเลือกกันในวันที่ ๗ สิงหาคมเหมือนกัน ในจังหวัดลพบุรีแล้วก็จังหวัดปราจีนบุรีเรามีการใช้ card reader ก็คือเครื่องอ่านบัตรประชาชนเป็นอุปกรณ์เพิ่มเติมขึ้นมาคือทดลองทำ แล้วก็ยังใช้ที่บ้านบางแค ๑ บ้านบางแค ๒ ด้วย อยู่ใช้ประมาณสัก ๕-๖ จุดได้ทั่วทั้งประเทศไทย ปรากฏว่าอุปกรณ์ดังกล่าวจริง ๆ ราคาไม่เท่าไร ถ้าราคากลางของราชการประมาณ ๗๐๐ บาท แต่ถ้าราคาซื้อ Pantip อาจจะ ๒๐๐-๔๐๐ บาท ประมาณนี้นะครับ ซึ่งไม่มากเป็นการที่เอาบัตรประชาชนเสียบเพื่อแสดงตัว ปรากฏว่าสิ่งที่เป็นการตื่นตัวของผมคือเขาสามารถ report ได้ทุกนาทีเลยว่าในนาทีนี้คนมาใช้สิทธิแล้วก็เปอร์เซ็นต์

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

๑๐ โมงใช้สิทธิแล้วก็เปอร์เซ็นต์ ๑๑ โมงใช้สิทธิแล้วก็เปอร์เซ็นต์ ทำเป็นกราฟมาให้เห็น เพราะฉะนั้น สิ่งที่ผมพยายามจะทำในอนาคตก็คือว่าผมจะทำระบบ card reader กับทางหน่วยเลือกตั้ง นอกเขตจังหวัดทั่วทั้งประเทศ แต่อย่างทำกับหน่วยเลือกตั้งจริงทั่วทั้งประเทศไม่ได้ แล้วก็ยังสามารถ เอามาวิเคราะห์อย่างที่ท่านอาจารย์ว่าได้ว่าความตื่นตัวของคน แต่ว่ารู้ผลไม่ได้นะครับ ไม่สามารถ cross ในระดับรู้ผลนะครับ คือ cross ได้เพียงแต่เข้ามาใช้สิทธิคนอายุเท่านี้ คนอาชีพนี้อะไรก็แล้วแต่ ทำนองนี้สามารถที่จะเอามาวิเคราะห์ได้ อันนี้ก็จะเป็นส่วนหนึ่งซึ่งพัฒนาในเชิงของนวัตกรรม แล้วการเลือกตั้งคราวหน้าก็จะมีส่วนนี้ที่จะเกิดขึ้น รวมถึงขออนุญาตที่จะพูดเลยไปถึงกฎหมาย เลือกตั้ง ส.ส. นี้ว่าก็พยายามที่จะให้เกิดความสะดวกแก่คนไทยในต่างประเทศในการเลือกตั้ง ให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยที่อาจจะมีการทดลองเริ่มใช้การเลือกตั้งทางอินเทอร์เน็ตในบางประเทศ สักประมาณประเทศเล็ก ๆ คนน้อย ๆ แต่เป็นจุดเริ่มต้น คืออาจจะรวมประชากรแล้วอาจจะหลัก ๑,๐๐๐ คนแค่นั้นเอง แต่ว่าให้มีจุดเริ่มต้นในการดำเนินการนะครับ รวมถึงการริเริ่มการใช้ voting machine ในหน่วยเลือกตั้งจำนวนเล็ก ๆ เพียงไม่กี่หน่วย แต่อันนี้คือทิศทางซึ่งถ้าเราทำได้ในระดับที่ไกลสุดซึ่งไม่รู้ว่าเป็นปีไหน แล้วก็ กกต. ชุดไหนนะครับ ถ้าเป็น voting machine ได้ทั้งประเทศ เหมือนอินเดียนะครับ ซึ่งที่ท่านประธานบอก กกต. คนเดียวเขาก็ใช้เครื่องมันก็ง่ายนะครับ หรือว่า กรณีที่ว่าสหรัฐอเมริกาเขาใช้เครื่องทั้งหมดนี้ บัตรเลือกตั้งที่เป็นบัตรเสียก็จะไม่เกิดขึ้นเลย เป็น ๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะว่า voting machine ก็คือเรื่องของการทำงานที่ว่าถ้าคุณกดผิดมันก็ไม่ around ให้คุณกดต่อ บัตรเสียก็จะกลายเป็น ๐ เปอร์เซ็นต์ หรือสามารถที่จะเอามาใช้ในการที่จะวิเคราะห์ อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ แต่อันนี้คืออนาคตไกล ๆ ซึ่งผมคิดว่ายังไม่จบในยุคผม ยุคผมเพียงได้แค่ วางรากฐานแค่นั้นเองครับ แต่ว่าอาจจะ ๑๐ ปี ๒๐ ปีข้างหน้าไม่ทราบ แต่ต้องเริ่มทำครับ

ประธาน : ระวังหน่อยก็แล้วกันว่าถ้ามันสามารถ test ได้ว่าคนนั้นโหวตว่าอย่างไร แบบเครื่องที่สถานี แล้วมันจะถูกฟ้องว่ามันไม่เป็นความลับ เพราะขนาดหันกันออกยังถูกฟ้อง เชิญครับคุณนรชิต

นายนรชิต สิงหเสนี : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ขอบพระคุณท่านอาจารย์สมชัย คือผมถามนี่มันนอกเรื่องครับ แต่ว่าเมื่อที่พูดถึงวิธีการเลือกตั้งกันแล้ว วิธีการใช้ voting machine เรื่องต่าง ๆ คือผมสังเกตเมื่อไปลงประชามติเมื่อวันที่ ๗ เราต้องแสดงบัตรประชาชนแล้วก็เซ็นชื่อ ผมเลยสงสัยว่าที่ต้อง stamp ลายนิ้วมือนี้เพื่ออะไรครับ คือถ้าคนเซ็นชื่อไม่ได้ผมเข้าใจ แต่ว่า ในเมื่อเราเช็กกับทางบัตรประชาชนแล้ว เซ็นชื่อแล้ว แล้วยังต้อง stamp ลายนิ้วมือมันเหมือน

โลกที่ ๓ อย่างไม่ทราบ ทานพูดถึง voting machine แล้วนี่ ผมเลยอยากทราบว่าเหตุผลที่ต้อง stamp ด้วยคืออะไรครับ เพื่อไม่ให้แน่ใจว่าไม่มาโหวตอีกหรืออะไรครับ ขอบพระคุณครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : ก็เรียนตามตรงครับว่าผมเป็นคนบอกให้ท่านะครับ โดยวัตถุประสงค์นี้ ๒ ประการ ประการที่ ๑ คือเป็นการแสดงสัญลักษณ์ที่ตัวบุคคลว่าคนนั้น ใช้สิทธิแล้วนะครับ ซึ่งถ้าเป็นในหลายประเทศที่เลือกตั้งโดยใช้คำว่ามาตรฐานของสหประชาชาติ เขาก็จะมีสิ่งที่เรียกว่าการทำสัญลักษณ์บนตัวผู้มาใช้สิทธิที่เรียกว่าการใช้ indelible ink คือหมึกที่ลบไม่ออกนะครับ ก็แต้มที่นิ้ว เหมือนกับพม่า เหมือนกับเนปาล เหมือนกับอินเดีย อะไรก็แล้วแต่นะครับ ซึ่งเวลาเลือกตั้งก็ต้องมีการเอาหมึกแต้มที่นิ้ว ที่ซอกเล็บ แล้วก็หมึกดังกล่าว ก็จะลบไม่ออกเป็นเวลาประมาณ ๑ หรือ ๒ สัปดาห์ เพื่อป้องกันการใช้สิทธิซ้ำ อันนี้เป็นมาตรฐานของการจัดการเลือกตั้งโดย un ที่เขาไปช่วยประเทศต่าง ๆ ในการจัดการเลือกตั้ง ต้นทุนของหมึกดังกล่าวขวดหนึ่งประมาณ ๖๐๐ บาท หนึ่งหน่วยต้องใช้ประมาณ ๒ ขวด ๑,๒๐๐ บาท แต่เราก็คิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องใช้ขนาดนั้น ก็เลยใช้ลักษณะของการที่ stamp มือแทน ก็พอเป็นสิ่งสังเกตได้ว่าใช้สิทธิแล้ว อย่างที่ ๒ คือหวังผลในเชิงจิตวิทยานะครับว่า เมื่อประชาชนใช้สิทธิประชาชนจะมีสัญลักษณ์อยู่ที่ตัวเขาเอง แล้วเขาจะสามารถนำสัญลักษณ์ดังกล่าวแสดงต่อผู้อื่นในเชิงของความภาคภูมิใจ แล้วก็เป็นการรณรงค์ให้คนอื่นอยากจะมีบ้าง ออกมาใช้สิทธิบ้าง ซึ่งก็ได้ผลครับว่าเวลาที่ประชาชนใช้สิทธิโดย stamp มือก็จะเกิดการชูนิ้วโป้ง ถ่ายภาพใน Facebook โพสต์ถึงกัน อะไรก็แล้วแต่นะครับ แล้วก็ทำให้เกิดการกระตุ้นว่าคนที่ชูนิ้วโป้งคือคนดี คือคนที่ตื่นตัว คนที่ไปใช้สิทธิออกเสียงนะครับ อะไรทำนองแบบนั้น เพราะฉะนั้นก็หวังผล ๒ อย่าง ก็ยังคิดว่าแนวทางดังกล่าว ยังจะใช้ต่อไปในการเลือกตั้งทุก ๆ ครั้งครับ

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ผมอ่านใน Facebook ใน LINE ต่าง ๆ เขาบอกว่าคนที่ชูนิวโปลิ่ง เขาจะเอาลายมือไปเลียนแบบ แล้วก็ไปกระทำการทุจริตในการเบิกเงินเบิกทองหรือว่าทำอะไรที่มันผิดกฎหมาย มันกลายเป็นอีกเรื่องหนึ่งไปเลย ผมเห็นว่ามันจำเป็นแค่ไหนครับ เหมือนเราไปย่อนยุคอย่างที่ท่านรชิตว่ามันเหมือนเนปาล มันเหมือนบังกลาเทศเลยที่ว่าแสดงสัญลักษณ์บนนิ้วมือนี้นะครับ ขนาดที่เราคิดถึงว่าจะมี voting machine ซึ่งอีกเมื่อไรก็ไม่รู้ ทั้ง ๆ ที่ผมว่ามันควรจะทำคราวที่แล้วด้วยซ้ำไปนะครับ มันมีข้อจำกัดอะไรครับที่ทำไม่ได้ ผมก็ยังไม่เข้าใจเหมือนกันว่าการพัฒนาต่าง ๆ สมัยที่ท่านเป็น PNET ท่านก็เคยพูดไว้ใช่ไหมครับ เรื่อง voting machine ที่นี้ถ้าท่านได้เป็น กกต. สมใจแล้วนี้ทำไมยังทำไม่ได้ครับ

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร : กฎหมายประชามติ กกต. เขียนให้มี voting machine สนข. เป็นฝ่ายเอาออกเอง คือเราเขียนว่าสามารถที่จะลงคะแนนโดยเครื่องคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ได้ในพื้นที่ที่มีความพร้อม แต่ สนข. เป็นคนเอาออกจากกฎหมาย และทำให้เราไม่สามารถใช้เครื่องได้ ซึ่งความจริงผมจะวางแผนใช้เครื่องประมาณสัก ๑๐๐ หน่วย ซึ่งอันนั้นก็เป็นที่วางแผนไว้ครับ

ส่วนประเด็นที่ท่านบอกว่าเขาพูดกัน LINE ว่าลายมือจะเอาไปทำประโยชน์ทางธุรกรรมต่าง ๆ ก็เป็นกระแสข่าวที่สร้างความตื่นตระหนก แต่ท้ายที่สุดก็มีผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยี ท่านก็มาบอกว่าไม่จริง ทำไม่ได้ ไม่มีเครื่องมือที่จะเอาไปวิเคราะห์ลายนิ้วมือเวลาชูนิวโปลิ่งถ่ายภาพแล้วก็จะไปวิเคราะห์ลายมือได้ แล้วก็คิดอย่างชาวบ้านก็คือว่าแล้วผมเคยใช้หัวแม่โป้งทำธุรกรรมอะไรบ้าง นอกจากเข้าโรงรับจำนำ ก็ไม่มีใครใช้หัวแม่โป้งทำอะไรนะครับ คงจะมองในเชิง ๒ อย่างครับว่า ๑. เพื่อเป็นการให้สัญลักษณ์ที่ตัวบุคคล ๒. เป็นการที่จะสร้างความภาคภูมิใจเพื่อให้คนเกิดการ campaign ด้วยตัวของเขาเองต่อคนอื่น ๆ ในสังคมครับ ส่วนถ้าท่านยอมให้เราใช้เครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในกฎหมายการเลือกตั้ง ส.ส. ซึ่งจะเสนอคราวหน้าก็รับประกันนะครับว่าการเลือกตั้งคราวหน้า กกต. จะมีหน่วยเลือกตั้งประมาณ ๑๐๐ หน่วย จาก ๙๕,๐๐๐ หน่วยที่ใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ แต่เป็นทางเลือก คือประชาชนเดินเข้าไปปั๊มคุณอยากใช้บัตร คุณไปใช้บัตร ถ้าคุณคิดว่าคุณอยากจะใช้เครื่อง คุณไปใช้เครื่อง แล้วเครื่องดังกล่าวจะนับคะแนน ๒ แบบด้วย คือ ๑. ประมวลผลโดยเครื่อง ๑ นาทีเสร็จ กับ ๒. คือเอาสลิปที่ออกมาจากเครื่องมานับโชว์ให้เห็นว่ามันตรงกันนะครับ คือเรายอมทำซ้ำ ๒ อย่างเพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือ อันนี้เป็นการเตรียมการไว้แล้วครับ

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ประธาน : ถ้าทราบแต่ที่ยังพิสูจน์ไม่ได้ว่าจะไม่มีคนที่มีเงินเยอะ ๆ แล้วมีความเชี่ยวชาญทางด้านอิเล็กทรอนิกส์มาเพิ่มคะแนนลงไปนั้นไม่ได้แล้วก็อย่าไปทำ เพราะว่าทั้งโลกไม่มีใครเขาคิดได้หรอก แต่คนไทยจะคิดได้ คนซีโงมันจะคิดได้ แล้วที่ สนช. เขาตัดออก เพราะเขาเจอกับตัวเองอย่างไร เวลาโหวตลับที่สมาชิกสามารถเข้าไปเปิดดูได้ว่าใครโหวตว่า yes หรือ no เพราะในเครื่องมันบันทึกไว้อย่างไร เขาถึงตัดออก ขอขอบคุณมากวันนี้ใช้เวลาเสียงานได้ฟังความคิดเห็น

นายบรรชิต สิงหเสนี : เรียนท่านประธานครับ เมื่อกี้ ๕ นาทีที่แล้วผมออกไปข้างนอก ชาวออกว่า ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด ส.ส. ให้บัตรลงคะแนนในสภาครับ เพิ่งชี้มูลไปเมื่อสักครู่

ประธาน : ก็มันออกโจ่งครึม ถ้าไม่ชี้มูลเราคงจะต้องมาเขียนกฎหมาย ป.ป.ช. ใหม่ทั้งฉบับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : เขามีเทปกำลังส่งกันให้ด้วยครับ

ประธาน : ใช่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ศาลรัฐธรรมนูญก็วินิจฉัยไปแล้วครับเรื่องนี้

ประธาน : เขาชี้มูลว่าเป็นความผิดอาญาหรือชี้มูลให้ถอดถอน

นายบรรชิต สิงหเสนี : ได้ยินว่าให้ถอดถอนครับ

ประธาน : มันไม่พอมันต้องชี้มูลความผิดอาญา เรื่องนี้ผมคิดว่าในระหว่างนี้สัก ๓-๔ วัน ทีมข้างหลังช่วยไปสกัดว่าประเด็นของแต่ละประเด็นของในตัวร่างพระราชบัญญัติว่ามีประเด็นอะไรบ้าง เพื่อที่จะเอามาหยิบมาพูดกันที่นี้ว่าประเด็นนี้จะเอาอย่างไร แล้วจะได้เอากลับไปร่างได้ ที่นี้ก่อนจะไปแยกประเด็นพวกนี้ช่วยสัก ๒-๓ คนอ่านรัฐธรรมนูญทั้งเล่ม คราวนี้ได้อ่านทั้งเล่มแน่แล้วแยกว่าที่มันพูดถึงกฎหมายพรรคการเมืองไว้พวกหนึ่ง พวกเรื่องการเลือกตั้งไว้พวกหนึ่ง คุณสมบัติของใครไว้พวกหนึ่ง องค์กระอิสระไว้พวกหนึ่ง พวกนี้จะต้องมาเป็นใบเบิลเพื่อเวลาเราทำกฎหมายจะต้องไม่ตกหล่นพวกนั้นไป เพราะไม่อย่างนั้นเดี๋ยวเราเขียนมานาน ๆ แล้วเราก็อึกจะลืมว่าเราเขียนอะไรไว้ที่ไหน แล้วผลอโผล่ไม่ได้เขียนเรื่องนั้นไปจะลำบาก เพราะฉะนั้นเวลาซึ่งฟังอยู่ตลอด อาจจะพอเดาได้ว่าเรื่องนี้พูดที่มาตรานั้น มันอยู่หลายที่นะตั้งแต่ต้นจนจบเลย วิธีที่ดีที่สุดก็คือ นั่งอ่าน อ่านคนหนึ่งแล้วอีก ๔ คนคอยติกว่านี่กำลังพูดถึงพรรคการเมือง นี่พูดคุณสมบัติถึงคนนี้ ต้องใส่ไว้ให้ครบ แล้วแยกเป็นเรื่อง ๆ เวลาทำกฎหมายลูกพวกนี้จะได้เอามาใส่ได้ นะครับ วันก่อนนี้เราพูดกันถึงเรื่องจะไปอ่านเจตนารมณ์แล้วยังไม่ได้พูดกันเป็นกิจจะลักษณะว่าตกลงใครจะเป็น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

เบญจมาภรณ์ ๗/๓

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

คนไปอ่าน มีอาจารย์ศุภชัย อาจารย์อุดมด้วยหรือเปล่าวันนั้น อาจารย์อุดมด้วยใช่ไหม ๓ คนพอไหม แล้วก็หาเอาเจ้าหน้าที่ใครมีเวลาว่างบ้าง ท่านจะไปอ่านกับเขาไหม อาจารย์อมรจะไปอ่านกับเขาไหม มีเวลาไหมครับ

นายอมร วานิชวิวัฒน์ : ก็ถ้าจะช่วยเหลืออะไรได้ก็ยินดีรับอาจารย์

ประธาน : ก็ต้องไปประชุมอ่านกับเขา พรุ่งนี้เรามีอะไรจะทำงานหรือเปล่า ถ้าไม่มีจะได้หยุดเสียให้พวกนี้เขาไปทำ มีไหมครับ พรุ่งนี้วันศุกร์ วันจันทร์เขาคงทำประเด็นมาได้แล้ว พอวันจันทร์ก็เริ่มทยอยประเด็นมา คือหยิบมาเป็นประเด็น ๆ ว่าเขาพูดถึงเรื่องนี้ ๆ แล้วเราก็มารู้ว่าเรื่องนี้เราจะเอาอย่างไร วันจันทร์

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : วันจันทร์ค่อยมาก็ได้ครับ น้อง ๆ เขาจะได้มีเวลาทำ

ประธาน : แล้วมันยังมีอันนั้นไปทำหรือยังของ กสม. อย่าพลาดเขียนนะ รู้ไหม เราเขียนอะไรพลาดไปอย่างไรรัฐธรรมนูญ ไปตกอยู่ในมือศาลรัฐธรรมนูญเลย มาตรา ๒๖๗ วรรคสองสุดท้าย คือความมุ่งหมายของเรามันหมายถึงว่าพอเสร็จแล้วมันไม่ต้องส่งไปศาลรัฐธรรมนูญอีก แล้วเราบอกให้ไปดำเนินการตามมาตรา ๘๑ คือมาตรา ๘๑ คือกราบบังคมทูล แต่เราเขียนไม่ชัดเจนไปว่าโดยไม่ต้องดำเนินการตามมาตราที่ว่าจะให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญ กลัวว่าศาลรัฐธรรมนูญจะไปแปลว่ายังต้องไปหาเขาอยู่ คือตอนนั้นเรายังไม่รู้ว่าเขาคิดอะไร แต่พอถึงเวลาเขาก็อาจจะแปลได้ ไม่ต้อง เพราะตามมาตรา ๑๔๐ กว่าอะไรนี่พอเสร็จแล้วมันต้องส่งไปให้เขาพิจารณาไม่ใช่หรือ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๒ ตอนเราเขียนมาตรา ๑๓๒ เราเขียนด้วยความเห็นใจองค์กรอิสระกับศาลรัฐธรรมนูญว่าถูกทอดทิ้ง เราเขียนให้ cover ไว้ให้ แต่ที่นี้เราไม่รู้ว่ามีวันหนึ่งองค์กรอิสระหรือศาลรัฐธรรมนูญหันกลับมาเอาเรื่องกับเรานี้เราก็เลย จำไว้เวลาเยี่ยมเยียมให้ตลอดรอดฝั่ง อย่างครึ่ง ๆ กลาง ๆ พอเขาเล่นเรื่องคำร้องบับผมเสียวูบเลย ผมนึกถึงตัวนี้รีบกลับไปอ่านดูว่าเราจำได้ว่าเราเขียนป้องกันไว้แน่ พอไปดูก็โอเคป้องกันไม่สุดฤทธิ์ พรุ่งนี้หยุดนะครับ วันจันทร์ประชุมนะครับ ขอขอบคุณครับ อาจารย์ชาติชายเตรียมแผนประชาสัมพันธ์หรือยัง

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : เตรียมแล้วครับ

ประธาน : เราประกาศว่าคนที่สนใจจะเป็นคนในพรรคการเมือง นอกพรรคการเมือง แต่ว่าไม่เชิญพรรค เพราะว่าพรรคเดียวเขาจะมากบอกว่าเขาประชุมไม่ได้ต้องมีมติพรรคอะไรยุ่งยาก เราก็บอกก็โอเคใครสนใจก็มา

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

เบญจมาภรณ์ ๗/๔

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ผมคิดว่าที่ตั้งใจไว้จะคิดว่าน่าจะประมาณวันที่ ๒๑ หรือวันที่ ๒๒ ที่จะมีสัมมนา ที่จะเอาเรื่องของพรรคการเมืองก่อน กฎหมายนี้ก่อน แล้วเดี๋ยวพอตั้ง กรรมการ

ประธาน : อาจจะได้ ๒ ฉบับ ถ้า ๒๒ เพราะว่าวันอังคารหน้านี้ใช้ใหม่ เราก็จะมา อะไรอีกอันหนึ่ง เลือกตั้ง

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : เลือกตั้งครับ เลือก ส.ส. ครับ

ประธาน : ก็เอาทีละ ๒ ก็ได้ แล้วอีก ๒ นั้นค่อยเอาอีกที เพราะถ้ารวม ๔ ฉบับนี้ มันจะพูดกันกี่วัน

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : เดิมทีว่าจะไล่กันทีละฉบับท่านอาจารย์ครับ แต่ว่าเดี๋ยวดู สภาพก่อน

ประธาน : เอา ๒ ฉบับก็พอ ทีละ ๒ ฉบับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ๒ ครั้งครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ การที่เราจัด public hearing อะไรให้คนมา ฟัง มาคุยแสดงความคิดเห็น โดยที่รัฐธรรมนูญยังไม่ได้โปรดเกล้าฯ จะมีใครมาว่าอะไรเราได้ไหม

ประธาน : ไม่มีใครว่าอะไร ก็เรายังไม่ได้ส่งสภา สนช. อันนี้เป็นขั้นเตรียมการ ขอบคุณครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๕ นาฬิกา

กลุ่มงานชวเลข ๔

สำนักรายงานประชุมและชวเลข